

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II, telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din, Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 19.711.

Preosnova Kmetijske družbe v zadrugo

Dne 29. decembra je bil v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani izredni občni zbor Kmetijske družbe. Sklican je bil z namenom, da izvede preosnovo tega najodličnejšega in najmočnejšega kmečkega stanovskega društva v zadrugo z omejeno zavezo. Da se zadosti zakonitim predpisom, je bilo v to svrhu potrebno, da dosedanje društvo Kmetijska družba sklene svoj razid in prenese vse svoje premoženje in vse svoje posle na zadrugo Kmetijsko družbo. Razumljivo je, da je bila udeležba zelo številna, saj je 248 odposlancev zastopalo 182 podružnic od 227, ki so bile upravičene prisostvovati občnemu zboru.

Zborovanje je vodil predsednik glavnega odbora Kmetijske družbe g. Oton Detela. Toplo je pozdravil zbrane odposlance, ministra g. Ivana Pucelja, narodne poslance gg. Drmelja, Komana, Makarja, Mravlje, Petovarja, Ureka in Zemljča, načelnika kmetijskega oddelka banske uprave g. Zidanska, policijskega svetnika g. Kobala in notarja dr. Kuharja, ki je prisostvoval občnemu zboru, da notarsko overovi njegove sklepe.

Vdanostna brzojavka je bila poslana Nj. Vel. kralju, pozdravna brzojavka pa kmetijskemu ministru g. Demetroviču, Ban g. dr. Marušič je pozdravil zborovanje pismeno.

Za uvod v razpravo o dnevnem redu občnega zbora je predsednik g. Detela orisal dosedanje zgodovino Kmetijske družbe in navedel vzroke, ki so privedli do odločitve, naj se družba preosnuje iz dosedanjega društva v zadrugo. Družba, ki bo obdržala tudi v bodoče svoje staro ime, bo kot zadruga lahko mnogo uspešneje pomagala svojim članom, ker bo lahko znatno razširila svoj blagovni promet. Nakupovala bo razne kmetijske potrebščine in jih brez posredovalca odajala članom, istočasno pa bo od članov kupovala kmetijske pridelke in jih v velikih množinah prodajala naprej. Vse to bo kot zadruga mnogo lažje delala, kakor je mogla doslej kot društvo. Razen tega imajo zadruge po zakonu razne ugodnosti, ki jih društva nimajo (oprostitev davkov, prednost pri državnih dobavah, ugodnosti pri izvozu v tujino).

Poleg razširjenega blagovnega prometa pa bo Kmetijska družba še v bodoče izvrševala vse dosedanje naloge kot stanovska organizacija in predstavica slovenskega kmeta. Vsi dosednji člani lahko ostanejo člani še vnaprej, ako podpisajo po zadružnem zakonu zahtevano pristopnico in vplačajo enkrat za vselej zadružni delež 10 Din. Dosednji člani ne plačajo nikake pristopnine, člani, ki se bodo v bodoče sprejemali, pa plačajo pristopnino 30 Din. Članstvo bo odslej stalno in se ne bo spreminjalo vsako leto, tako da bo mogla družba bolj nemoteno izvrševati svoje prevažne naloge. V bodoče se ne bo več dogajalo, da bi se vpisovali člani le iz političnih razlogov, tako da bodo politični spori iz družbe čisto izginili.

Glasilu družbe ostane »Kmetovalec«, ki se bo dopolnil še s posebno rubriko z nasveti in navodili, kako kmetje najbolje vnovčijo svoje pridelke. Naročnina za »Kmetovalec« bo znašala 25 Din.

Tudi dosedanje podružnice ostanejo neokrnjene in bodo poslovale kakor do sedaj. Obdržale bodo vse svoje premoženje, ki ga imajo, in bodo z njim svobodno razpolagale. Podrobno poslovanje podružnic bo urejeno še s posebnim pravilnikom.

Svoj govor je zaključil predsednik s pozivom, naj se vsi slovenski kmetje še tesneje oklenejo Kmetijske družbe, pod katere okriljem se zbirajo že 165 let. Predsednikova izvajanja so bila sprejeta z velikim odobravanjem.

Predsednik je imenoval za overovatelja zapisnika gg. Ažmana in Pipana, nato pa se je oglašil k besedi podpredsednik, narodni poslanec gospod Lovro Petovar. Pojasnjeval je nujno potrebo, da se družba s preosnovo v zadrugo postavi na trdnjšo in stalnejšo osnovo. Iz družbe morajo izginiti politični boji. Izpremembra je le v obliki, ker v bistvu ostane družba, kakršna je bil do sedaj. Gospod poslanec je naposled navedel ugodnosti, ki jih bo imela Kmetijska družba kot zadruga, in je zaključil govor s pozivom na složno delo. Tudi izvajanja g. Petovarja so bila sprejeta z velikim odobravanjem.

K besedi so se oglasili nato razni gg. odposlanci, med njimi tudi g. Steblovnik, odposlanec podružnice iz Šmartnega ob Paki, ki je v imenu svojih pristašev prečital izjavo proti predlagani preosnovi Kmetijske družbe. Rekel je, da v načelu tudi on ni proti preosnovi, ne zaupa pa sedanjemu vodstvu. Vrh tega je mnenja, da bi bilo bolje, ako bi ostala Kmetijska družba, kakršna je, dokler se ne bi izpremenila v kmetijsko zbornico. Tudi s postopanjem pri preosnovi ne soglašajo. Vodstvo Kmetijske družbe bi bilo moralo poslati nova pravila vsem podružnicam, da bi jih lahko proučile.

Izvajanja g. Steblovnika so pri večini naletela na odpor, ki se je pokazal z glasnimi ugovori in mekljici. Minister g. Ivan Pucelj je primerjal naše gospodarsko življenje s tokom reke, ki vsak čas izpreminja svojo obliko. Tudi Kmetijska družba se mora prilagoditi potrebam in zahtevam sedanjega časa. Pri tem bo ostalo prav za prav vse pri starem, vsi dosednji posli družbe ostanejo neokrnjeni, njeno delovanje se bo celo povečalo v pravcu vnovčevanja kmetijskih pridel-

kov. Orisal je težavni gospodarski položaj v nekaterih sosednjih državah, posebno v Italiji in Nemčiji, kjer si strokovnjaki in znanstveniki belijo glave, kako bi se doseglo omiljenje težav. Mi moramo s tem položajem trezno računati in gledati, kako se bomo v njem znašli. Tako na primer se moramo kar sprijazniti z mislijo, da bomo še nekaj let imeli izvozne in uvozne kontingente. Pri tem bo novo delo Kmetijske družbe še prav posebne važnosti. Ta nova naloga, ki si jo je nadela Kmetijska družba, predvsem vnovčevanje kmetijskih pridelkov, je sicer težavna, ali z dobro voljo, s požrtvovalnostjo in s potrebnim razumevanjem bo bodoči glavni odbor s pomočjo članstva mogel tudi v tem pravcu doseči tisto, česar si vsi želimo, namreč, da bodo naši pridelki dobili tudi kupce po primerni ceni.

Gospod minister je naposled pozval odposlance, naj brez razlike mišljenja pustijo, da se družba razvija v pravcu, kakor zahtevata čas in naš kmet proizvajalec. Njegova izvajanja so zborovalci sprejeli z viharim pritrdjevanjem.

Na predlog delegata g. Ažmana (Lesce) so bili gg. Oton Detela, Ivo Sancin, Lovro Petovar, dr. Spiller-Muys in Milan Mravlje pooblašeni, da sestavijo takoj po preosnovi družbe zaključni račun dosedanje družbe ter izročijo premoženje zadrugi Kmetijski družbi.

Predsednik g. Detela je nato odredil poimensko glasovanje o razidu Kmetijske družbe kot društva in prenosu vseh njenih poslov na Kmetijsko družbo kot zadrugo. Za preosnovo je glasovalo 183 odposlancev in 35 članov glavnega odbora, torej skupno 218 upravičencev, proti preosnovi pa 46 odposlancev, medtem ko se je 9 odposlancev vzdržalo glasovanja. Predsednik je ugotovil, da je dosežena dvotretjinska večina, kakor jo zahtevajo pravila, in da je s tem preosnova Kmetijske družbe v zadrugo postala pravnomočna. Zborovalci so sprejeli izid glasovanja z velikim navdušenjem.

Takoj nato se je zborovanje pretvorilo v ustanovni občni zbor zadruge Kmetijske družbe. Odobrena so bila zadružna pravila ter izvoljeni predsedništvo, izvrševalni, glavni in nadzorni odbor. Za predsednika je bil vnovič izvoljen dosednji predsednik Kmetijske družbe g. Oton Detela, za podpredsednika pa tudi dosedanja podpredsednika gg. Lovro Petovar in Ivo Sancin.

Beseda o pomanjkljivem izračunavanju dobička pri svinjereji

Ze mnogokrat smo na tem mestu poudarjali važnost dobrega pouka v kmetijskih strokovnih vprašanjih. Zlasti smo želeli, da bi se vsaj strokovni ljudje vedno vestno izgibali preuranjenih sklepov in površnih trditvev.

Zlasti svinjerejo kaj radi netočno obravnavajo razni kmetijski pisci, ki sicer gotovo hočejo s svojimi izvajanjmi kmetu dobro. Tako je nedavno izračunal v »Kmetovalcu« g. R. L. dobičkonosnost svinjereje, če se krmito svinje pretežno s parjenim krompirjem. Prišel je do lepega dobička pri svojih računih, ker ni upošteval niti dela pri oskrbovanju, niti kuriva za parjenje krompirja,

temveč je vzel za izhodišče svojih izvajanj le ceno sirovega krompirja. Dokazano pa je, da zahtevajo sama nega svinj brez kurjave, vzdrževanje svinjakov in veliki riziko pri tej živini že eno tretjino stroškov svinjereje. Prav tako se je v »Slovenecu« oglašil neki mlad inženjer, ki pretresa vprašanje dobičkonosnosti svinjereje. Prav lepo vzporeja cene svinj pred vojno in po vojni ter pride do zaključka, da bi moral veljati kilogram žive teže danes, če naj bi bil na isti višini kakor pred vojno, najmanj 40 Din. Po okoliščinah, kakor jih navaja pisec, bi morala znašati sedanja cena vsaj 15 do 16 Din. Seveda pa bo, piše na-

daljo g. inženjer, takoj vsakdo osupnil in dejal, da je cena 15 Din previsoka in da pomeni ta cena za kmeta ogromen dobiček. Pisec dostavlja, da kmet s 15 Din za kilogram žive teže komaj pokrije svoje pridelovalne stroške. Nato navaja, koliko stane hrana za nastavitev enega kilograma teže. Do sem je vse prav v redu, tukaj pa je napravil pisec isto usodno napako, ki smo jo že tolikokrat grajali. Ni namreč vzel v poštev ne nakupne cene za praseca, ne oskrbovalnih stroškov, ne vzdrževanja svinjakov in ne rizika pogina živali, ki znaša pri svinjah celih 25 odstotkov. Kar lepo je sklenil na podlagi pomanjkljivih računov, da velja našega kmeta 110 kg težak pršutnik 1298 Din, in pristavil: «Kmet pa mora prodati pršutnika po 6 Din in dobi zanj komaj 660 Din; torej znaša izguba pri enem samem prašiču 633 Din.»

Torej tudi pri pomanjkljivih računih se izkaže izguba. Če upoštevamo vse gori navedene izdatke okoli svinjereje, moramo priti pač do zaključka, da stane svinjereja vsak kilogram svinjske teže blizu 40 Din.

Če danes naš kmet ne more te cene doseči, so pač mnogo krive splošne težave kmetijstva. Za našo deželo samo pa je odločilna zlasti okolnost, da mesarji rajši koljejo svinje iz vzhodnih banovin, ki jih plačajo radi celo dražje kakor domače žlahtne svinje. To pa radi okolnosti, da ima ta-

mošnja pasma (mangalica) nasproti naši domači žlahtni svinji kar za 20 do 30 odstotkov več masti in manj mesa. Ker so cene masti višje od cen mesa, seveda mesarji potem takšne svinje laže s pridom vnovčijo. Pred vojno je bil uvoz teh svinj zaradi carinskih mej z deželami ogrske krone zelo otežkočen. Pa tudi naše gospodinjke same so odločno odklanjale slabo, pogosto celo neprijetno dišečo mast teh svinj in tudi niso marale mesa teh živali. Gladna leta svetovne vojne pa so ljudi tako navadila, da danes ne glede na okus jedo tisto, kar dobijo na trgu.

Isto pogreško, kakor jo je pisec napravil pri računanju dobičkonosnosti reje svinj pri našem kmetu, je še ponovil pri računanju mesarjevega dobička. Ni se oziral tudi ne na davke, ne na poslovne prostore, ne na zaslužek za mesarjevo delo, temveč je spet prenaplo odmeril pri 120 kg težkem prašiču mesarju kar 227-40 Din čistega dobička. Nikoli nismo zagovarjali neopravičenih dobičkov tega ali onega stanu, spoznati pa moramo, da ima danes tudi mesarska obrt svoje težave.

Naša želja je, da se obravnavajo taka važna vprašanja z večjo premišljenostjo. Če se bo pisalo o položaju našega kmeta točno, bodo šele spoznali ostali sloji, da kmet ne more več naprej, in iskali bi z združenimi močmi rešitve za ta glavni steber našega gospodarstva.

predloge v gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo obrtništva dotičnega področja; da store na lastno pobudo ali na predlog združenja vse ukrepe za obrambo in zaščito obrtniških koristi; da vlagajo prošnje in pritožbe članov združenja in da zastopajo njih koristi pri državnih in banskih oblastvih in pri gospodarskih zbornicah; da podpirajo gospodarsko zbornico v izvrševanju nadzorovanja združenj in da izvršujejo vse druge naloge, ki so jim določene z obrtnim zakonom, z uredbami in s pravilniki.

Okrožni odbori bodo vršili svoje naloge na osnovi pravil, ki jih odobri pristojna gospodarska zbornica. Obrazec za ta pravila predpiše ministristvo za trgovino in industrijo. Besedilo obrazca je v načelu obvezno. Izjeme se lahko odobrijo samo, ako to zahtevajo posebne razmere posameznih banovinskih področij.

Področje in sedež okrožnega odbora določi zbornica ob priliki odobritve pravil. Področje mora obsegati najmanj tri srece.

Člani okrožnega odbora so vsa obrtniška združenja, ki imajo svoje sedeže na področju okrožnega odbora. Članstvo v okrožnem odboru je obvezno. Okrožni odbori imajo lahko tudi častne člane, za kakršne se lahko imenujejo osebe, ki so zaslužne za obrtništvo.

Za ustanovitev okrožnega odbora postavi zbornica ustanovni odbor. Število članov ustanovnega odbora odredi zbornica iz vrst upravnih članov obrtniških združenj na področju, za katero se ustanavlja okrožni odbor. Ustanovni odbor sestavi pravila in jih izroči zbornici v odobrenje. Skupščino okrožnih odborov tvorijo zastopniki včlanjenih združenj. Vsako združenje ima pravico, da na vsakih 50 članov izvoli po enega zastopnika in namestnika.

V uredbi se dalje določa, da imajo okrožni odbori ožje in širše uprave. Za protizakonito in nevestno izvrševanje poslov odgovarjajo člani uprave in nadzorstvenega odbora s svojim imetjem. To pa ne velja za člane, ki se na zapisniku zavarujejo proti tej določbi.

Za izvrševanje vseh upravnih poslov osnuje okrožni odbor svoj urad. Na čelo urada se postavi kot vodja tajnik, ki ga potrdi zbornica. Izvolitev zastopnikov in uprave okrožnega odbora lahko zbornica odloži za čas, dokler ne bo popolnoma izvedena organizacija obrtniških združenj ali dokler ne bo dokončno izvršena prenosna obstoječih združenj. Za prehodni čas postavi zbornica uprave okrožnih odborov, ko jim odobri pravila.

Naloge obrtniških okrožnih odborov

Pred kratkim je izdal minister za trgovino in industrijo uredbu o okrožnih odborih obrtniških združenj. Okrožni odbori imajo po tej uredbi v glavnem naslednje naloge:

da pospešujejo stanovska in gospodarska združenja obrtništva; da podpirajo združenja, zastopana v okrožnem odboru, v izvrševanju njihovih nalog, da jim dajejo navodila, obvestila in nasvete; da sledijo vsem važnejšim pojavom v tehniških in strokovnih vprašanjih za vse obrti v svojem področju; da delujejo za strokovno izobrazbo obrtnikov in obrtniškega naraščaja, zlasti s prirejanjem posvetovanj, sestankov, predavanj in razstav in z ustanavljanjem vajenskih in pomočniških domov in drugih ustanov za strokovno izobrazbo, z izdajanjem in pospeševanjem strokovnih člankov in tako naprej; da odpirajo strokovne šole in tečaje ter da podpirajo strokovni pouk; da uredijo obveščevalno službo glede

na vsa vprašanja, ki zanimajo obrtništvo; da podpirajo preudarno nabavljanje sirovin, da delujejo za posojilne olajšave in za tehniško izpopolnjevanje obrtnih strok s podpiranjem ustanavljanja in razvoja zadrug in ustanov za skupno nabavljanje, za skupno proizvodnjo in prodajo proizvodov in za dajanje posojil; da se brigajo za obrtniške koristi pri javnih nabavah in delih; da se brigajo za zakonito sestavljanje komisij za mojstrske izpite; da ustanavljajo in podpirajo sklade in druge ustanove za podpiranje posameznih obrtnikov in njihovih rodbin za primer bede, starosti, smrti; da sodelujejo glede posredovanja dela z javnimi borzami dela; da zbirajo in sestavljajo razne podatke včlanjenih združenj in obratovalnic, njihovih članov in pomožnega osebja; da na zahtevo državnih in samoupravnih oblastev in gospodarskih zbornic ali pa na lastno pobudo dajejo zahtevane podatke, pojasnila, mišljenja in

Soteščan:

Skrivnost občinske sirote

(Povest.)

Vendar se je ženi videlo čudno, ker Polonica dozdej še ni legla podnevu v senco. Njena pridnost in skrb za hišo ji tega nista dopustili.

Zenica se je radovedno bližala dekletu, ker je videla, da leži v senci ter se ne premakne. Slišala je, da nemirno sope. Brž ji je dvignila roko, ki je padla nazaj, čim jo je izpustila. Mladenka se ni genila. Soseba jo je plaho poklicala.

Polonica se je zbudila. Pomela si je oči in rekla: «Kje pa sem? Ali je že tema?»

«Moj Bog!» Trdinka se je začudila na vsa usta. «Ali me ne poznaš? Ne vidiš li solnca?»

«Seveda vas poznam po glasu, čeprav vas ne vidim. Krog me je tema kakor ponoči...»

Zenica je sklenila roki nad glavo in viknila: «Polonica, za božjo voljo! Kaj se ti je pripetilo?»

«Vročje mi je bilo, pa sem se umila...»

«Oči so ti zavrele», je sklepala sosedica.

Mladenka se je ustrajala: «Teda bom oslepela...»

«Hitro po zdravnika!» Prijela jo je za roko, da bi ji pomagala vstati. Dekle se ni moglo dvigniti pokonci. Soseba jo je opirala, da je sedela.

Minilo je privozil Osolnik, ki je peljal krmo. Trdinka ga je prosila, naj ustavi. Po kratkem posvetovanju sta jo naložila na voz ter jo odpeljala.

Ob vozu se je nabrala gruča radovednih vasčanov. Zenice so svetovale različne obkladke, moške pa so modrovali: «Bolnišnica je edina rešitev.»

Polonica ni imela primerne obleke, tudi vozni niso mogli tako hitro dobiti. Tako se je zavleklo več dni, preden je dospela v bolnišnico. Zdravniki so nejevoljno mrmrali: «Prepozno! Zamujeno!»

Bolnica je po dolgih tednih okrevala in zapustila posteljo. Skrbno prizadevanje zdravnikov ji je ohranilo življenje, ostale pa so ji hude posledice. Revica je skoro izgubila vid in sluh ji je silno opešal. Razen tega se ji je ponavljalo trganje po sklepih, kadar se je bližalo slabo vreme.

Siroti se je odpirala temna bodočnost. Ko je odhajala iz bolnišnice, ni vedela, kam naj bi se obrnila. Za delo ni bila več sposobna. Gladež ji je pokazal vrata; od nje ni mogla ničesar pričakovati.

V prvi sili se je zatekla k Trdinki ter ji potožila svojo nesrečo. Prišla je ob palci, s katero je otipala vrata. Vse v njej se je izlivalo v eno samo skrb: «Oh, kaj bom počela! Kdo se me bo usmilil?»

Trdinka se je nad ubožico bridko razjokala. Potem jo je tolažila: «Brez trpljenja ni zaslužnja... Kar je komu namenjeno, temu ne uide. On, ki pošlje človeku nadlogo, mu dá tudi moči, da jo hrabro prenese... Vdaj se v božjo voljo in laže boš trpela... Vsa kdo ima svoj križ, ki ga mora nositi... Potrpežljivost je rajsko mazilo.»

«Vse moje življenje je uničeno», je tarnala sirota. «Ako bi ne imela tega, kar mi je zapustila teta, bi morala iti od hiše do hiše.»

«Vidiš, kako se na svetu vse prav izteče...»

Sirota se je spomnila skrinje in ključa, ki je ostal pri Gladežu v njeni postelji. Prosila je Trdinko, naj ji preiskrbi voznička, ki pojde po tetino zapuščino.

Trdine je napregel vola in odšel po skrinjo. Gladež jo je pomagal naložiti. Brez ugovora mu je izročil ključ, ki je bil še vedno pod blazino.

Pri Trdincu so postavili skrinjo v sobo ter jo odprli. V njej ni bilo drugega kot nekaj stare ponošene obleke. Na dnu je bila razgrnjena platnena rjuha, razjedena od moljev. O denarju ni bilo ne duha ne sluha.

Polonica je stala ob skrinji, zatopljen v globoko žalost. Skrbno je otipala z rokami vse, kar je Trdinka položila prednjo na mizo. Iskala je predmetov, ki so imeli večjo vrednost. Predvsem ni mogla najti nogavice z zlatim in srebrnim drobižem. Sirota je bila ob vse svoje imetje.

Kam je izginil denar, ni bilo hudo uginiti. Gladež jo je oropal, kakor je oropal svojega brata ter ga ubil in zakopal. Ni se spreobrnul in poboljšal, kot je želela njegova pokojna žena. Zopet je storil velik greh, ker je vzel siroti vse, kar je imela. Ali ni zaslužil, da bi mu pljunila v obraz in zakričala, da bi se razlegalo po vsem Vrhovju: «Bratomorec!» Na mah bodo na njeni strani vsi sosedje; stopili bodo pred skopuha in

Politični pregled

Vest berlinskega lista «Börsen-Zeitung», da bi se morali 12. t. m.

sestati v Beogradu zastopniki generalnih štabov držav Male antante, je neresnična

in zasleduje gotove namere. Prav tako je tudi brez vsake podlage trditev omenjenega lista, da bi bila med Češkoslovaško in Jugoslavijo sklenjena konvencija o prehodu jugoslovenskih, odnosno češkoslovaških čet v primeru potrebe preko avstrijskega ozemlja.

Po vesteh iz Trsta, je

bivši dolgoletni glavni tajnik fašistične stranke Turatti pobegnil iz Italije

v Pariz in se pridružil protifašistom. Turatti je bil nedavno odstavljen, ker je začel rovariti proti Mussoliniju, s katerim je vedno več fašističnih voditeljev nezadovoljnih.

Francoski listi razpravljajo o nemški politiki, ki gre za tem, da bi po ukinjenju vojno-odškodninskih plačil in priznanju enakopravnosti v oboroževanju dosegla Nemčija že ukinjenje mirovnih pogodb.

Nemški listi so polni člankov, ki kažejo tako stremeljenja, zlasti ker jih tudi italijanski tisk podpira v tem, da je treba mirovne pogodbe izpremeniti.

V sredo je bil

razpuščen irski parlament

zaradi nesoglasij med vlado in delavsko stranko. Nove volitve bodo 24. t. m.

DOPISI

KARTELJEVO PRI MIRNI PEČI. Praznike smo proslavljali v skrbah, le naši otroci so bili srečni in veseli. Lastnik graščine Hmeljnika je obdaroval vseh 140 šolo obiskujočih otrok s pečivom in potrebnimi zvezki. V šoli so jim prižgali lepo božično drevesce, ob istem času pa so otroci na odru prav ginjaivo predstavljali «Pastirčke pri jaslicah» in odpeli več ljubkih božičnih pesmic. Da je božičnica tako lepo uspela, so pomagali

zahtevali, naj ji vrne, kar si je neupravičeno pridržal. Potem bodo prispeli orožniki ter ga uklenili. Mladenca bo morala dokazati njegovo zločinstvo. Pokazala bo grob, v katerem trohni nesrečna žrtev.

Polonica se je ustrašila. Globoko v grlu ji je obtičala beseda, katero je mislila izgovoriti. Naj li zbere vse svoje moči in odgrne zaveso? Ne! Brani ji prisega. Rajši bo vzela beraško palico in živela od miloščine, kakor bi se izneverila teti, ki bi morda trpela zaradi tega na onem svetu. Zločinca pa je izročila neskončni pravičnosti, kateri nihče ne uide.

Pri Gladežu se je nastanila izprijena deklina, ki je skopuha kmalu zajela v svojo mrežo. Uresničil se je ljudski pregovor, ki pravi: «Za stiskačem pride zapravljevec.»

IV.

Polona, občinska sirota, je končala svojo povest ter si otrla solzo, ki je blestela v njenem očesu. Razkrila je veliko skrivnost — zdaj po dolgih letih, ko je truplo pokojne Gladežice že razpadlo v hladni zemlji. Čas jo je razrešil pri-sege.

Koširju je zastajala kri po žilah, tako napeto jo je poslušal. Pretreslo ga je njeno pripovedovanje. Šele ko je starka utihnila, se je začudil: «Ali je mogoče kaj takega na Vrhovju?» Nihče ni slutil, kakšno tajnost je čuvalo srce občinske sirote!

upravitelju g. Erkerju fantje Sokoli. Velikodušnemu dobrotniku najlepša hvala! — Te dni praznuje svojo 50letnico znani in priljubljeni gostilničar g. Franc Zagar. G. Zagar je odločen narodnjak in se udeležuje kot starešina sokolske čete in občinski in šolski odbornik. Želimo mu k eni 50letnici še drugo!

KRANJ. Zadruga rokodelskih in sorodnin obrti v Kranju naznanja, da se bodo vršili pomočniški izpiti za vajence 9. februarja. Prijave sprejema zadruga do včetega 15. t. m.

NEMSKA LOKA. Lepo prireditev je imela tu šolska mladina pod vodstvom gđ. učiteljice. Presenetilo je nas gledalce, ko se je odgrnila zavesa in se nam je pokazalo božično drevo, okoli katerega je stalo devet otrok, ki so zapeli lepe pesmi. Nato je zavesa padla. Čez nekoliko minut, da nam ni bilo dolg čas čakati na drugi del, nas je kratkočasil radio z lepimi božičnimi pesmimi. Nato se je zopet odgrnila zavesa in mladina je začela igrati «Snegulčico». Ni bilo med mnogostevilno množico očesa, ki bi se ne zrosilo. Za lepo prireditev se moramo zahvaliti v prvi vrsti naši gđ. učiteljici, ki se je mnogo trudila, da je izučila otroke. Mladini pa kličemo: Na svidenje, mladi prijatelji!

ŠMARJE PRI JELŠAH. Tukajšnja narodna šola je priredila božičnico in obdarovala 130 najrevnejših šolarjev z oblekami in perilom, ki so jih šmarske dame ukrojile in sešile. Njim, darovalcem in učiteljstvu najiskrenejša zahvala! — Tečaj za prvo pomoč, ki ga je na prošnjo gasilnega društva vodil g. dr. Lorgar, se bliža koncu. Zanimivim izvajanjem predavatelja je sledilo povprečno 90 ljudi na večer. Kako veliko je zanimanje med ljudstvom za tovrstna predavanja, priča to, da je redno posečalo tečaj 12 ljudi celo iz dve uri oddaljene Dolge gore. — Sokol je priredil silvestrovanje, ki je dobro uspelo. Zopet nas je zabavala sokolska godba. Letna skupščina Sokola bo 11. t. m. ob 20. v telovadnici.

SREDNJA VAS V POLJANSKI DOLINI. Božični prazniki so za nami. Praznovali smo jih v znamenju časa. Božična pesem: letos ni bila tako glasna kakor druga leta. Zima nas do zdaj še ne vznemirja. Snega je padlo večkrat le toliko, da je pokazal svojo barvo. Zato so smučarji morali še hraniti svoja «vozila» v nadi na bolj bele čase. Beraška nadloga nas ne tepe preveč. Zdaj se bo pričel po hribih čas predpustnega koledvanja. To so navadno svoje vrste godeci, ki se poslužujejo vseh mogočih instrumentov do navadnega življenja.

Potem je šel počivat. Ne zato, ker je bil utrujen, marveč, da bi vse, kar je slišal, dobro premislil. Nekaj mora ukreniti — s tem se je bavil do ranega jutra. Molčati ne sme; zločinec ni vreden, da bi se izmuznil javni sramoti. Tako zverinsko dejanje mora pred ljudsko obsodbo. Žal, da je po tolikih letih zastaralo sodno preganjanje zločina.

S takim maščevalnim namenom je korakal Košir tisto jutro k Trdincu. Pod pazduho je nosil lobanjo, zavito v belem prtju. Po kratkem pomenku je vprašal soseda po Gladežu, za katerega se takrat ni že nihče več zanimal.

Trdinc mu je odgovoril prav kratko: «Dedec je čedalje bolj pust in plašen. Hrbet se mu je upognil, tako da ne more več hoditi. Ves se je posušil.»

«Leta ga tlačijo, leta.» Košir je skomignil z rameni in dostavil: «Morda je vmes še kaj drugega, kar ga pritiska na zemljo...»

Sosed ga ni razumel. Zato je premišljal: «Pomanjkanja menda ne trpi, ker sedi še vedno na denarju... Urša ga še ni popolnoma izmolzla.»

«Kdo ve, kako se starec kaj pripravlja na poslednjo uro?» je Košir nenadno obrnil pogovor.

«Ali meniš, da ni bilo kaj prav?» mu je Trdinc segel v besedo. «Briga se skopuh, kako bo umrl! Bolj ga skrbi, kdaj mu bo kdo plačal obresti...»

«Dolgo ga že nisem videl.» Košir je vstal in rekel: «Dajva ga obiskati.»

«Pojdiva! Radoveden sem, kako bova sprejela...»

ganja. — Zadnji čas je prišlo po dolini v navado izmikanje raznih predmetov, kakor verig, vrvi, odej, plaht, perila in podobnih predmetov, ki nimajo mnogo pomena ne za enega ne za drugega, tako da se ne ve, ali so to tatvine iz potrebe ali nagajivosti. — Sedaj ob začetku leta nam navadno priporočajo dobre liste. Mi seveda ostanemo pri «Domovini», ki nam bo tudi v novem letu zvesta spremljevalka in vodnica. «Domovine» nam ni treba priporočati, saj je že zdavnaj med nami dovolj priporočena. — Srečno leto 1933. želimo vsem bralcem in bralkam naše «Domovine» v upanju, da bodo doživeli boljše čase, kakor so pravkar za nami!

TURIŠKA VAS. Železniška postaja Turiška vas je majhna postaja, ki je bila ukinjena s 1. junijem lani. Ko se je bila gradila železnica, so bili dali zemljiški posestniki potrebno zemljo za malenkostno odškodnino. Zavedali so se velikega pomena postaje za vso bližnjo okolico. Povod za ukinjenje sta bila pač zmanjšanje prometa in štednja. Dovolimo si pa vprašanje na železniško upravo, koliko se je s tem prištedilo, da se je ukinila majhna postaja z edinim uslužbencem, ki so ga poslali na večjo postajo? Celi vagoni se sicer nakladajo na imenovani postaji, ampak občutno smo prizadeti mali obrtniki, ki smo navezani na droben promet. Tako je moral pisec teh vrst pred nedavnim trikrat v enem tednu v eno uro oddaljeni Slovenjgradec rešiti tovrstno blago. A še občutneje je prizadet tukajšnji trgovec. To zahteva velike stroške in izgubo časa. Spričo ukinjenja postaje smo prisiljeni, da se poslužujemo drugih prometnih sredstev, konja in avta. Zeleni bi, da se postaja zopet upostavi.

VERŽEJ. Na Štefanovo je uprizorilo «Bralno društvo» burko «Trije vaški svetniki». Vsi igralci so nastopili zelo spretno ter dosegli prav lep uspeh. Obilo priznanja in ploskanja so bili deležni še posebej Jakob Ferenc v vlogi župana Porente, Bunderlova kot županja in Janez Kos v vlogi Jakca s partuvarico Justiko Grantaševko kot Marjanco. Vživeli so se v svoje vloge in jih res podali tako, da zaslužijo pohvalo. Scenerija je ugažala, ker je vendar že enkrat oder izpopolnjen. Pred igro je zapel mešani zbor več pesmic. Posebno sta ugažali «Kdo bi zmerom tužen bil» in «Fantje zgodaj gor vstajajte». Tudi pesem «Ponte dei sospiri» je zbor zmagal. Besedilo se je lepo razumelo. Igro in petje je dobro vodil šolski upravitelj g. Franjo Kozar. Po igri se je razvila prijetna zabava. Igral je domači tamburaški zbor.

«Tako, kakor se gotovo ne nadejaš...»

Šla sta po najbližji poti. Trdinc šaljiv in zgovoren, a Košir tih in resen, kot bi šel kropit mrliča.

Ko je stopil Košir čez Gladežev prag, je opazil Trdinc, da nosi pod pazduho bel zavitek. Misli si je: «Pa ne, da bi nesel skopuhu kako darilo!» Skoro bi se bil pošalil: «Lačna vrana naj pita sito vrano...»

Gladež se ju je silno ustrašil. Obiskovali so ga le tisti, ki so zašli v denarno zadrego. Sedel je pri peči — sključen, da mu je bil hrbet višji kakor glava.

«No, kaj pa vidva?» ju je nagovoril bolj hladno kot prijazno. Poznal ju je, da ne prihajata zaradi posojila.

«Videla bi vas rada», mu je odgovoril Trdinc, Košir pa je dostavil: «Radovedna sva, kako se imate...»

To je izrekel in sedel na klop zraven njega. Trdinc je hodil po sobi in čakal, kdaj bo segel v pogovor.

«Pešam, pešam», je potožil starec. «Vidva sta še korenjaka...»

«Kakor ste bili vi v najinih letih», se je oglašil Trdinc sredi sobe.

Košir je pohvalil skopuha: «Hrust ste bili, da je malo takih! Samo vaš brat Martin vam je bil nekoliko podoben...»

«Pa je menda že davno umrl?» mu je Trdinc pretrgal besedo.

Gladež je komaj vidno prikimal.

GOSPODARSTVO

Opozorilo članom Kmetijske družbe

Ker so objavili nekateri časopisi nepravilne podatke o sprejemanju starih in novih članov k nanovo ustanovljeni zadrugi, pojasnjuje Kmetijska družba, da vsi dosedanja stari člani Kmetijske družbe lahko postanejo člani zadruge, ako vplačajo po 10 Din kot deleže in podpišejo pristopnice. Nanovo pristopivši člani pa morajo vplačati pristopnino v znesku po 30 Din in poleg tega kot deleže po 10 Din. Sprejem zadnjih mora potrditi glavni odbor Kmetijske družbe.

Načelnštva kmetijskih podružnic se naprošajo, da čimprej zberejo naročnino za list «Kmetovalca» za leto 1933. v znesku 25 Din in jo pošljejo s prejetimi položnicami in sezname Kmetijski družbi v Ljubljani.

Prva številka «Kmetovalca» z dne 15. t. m. se bo doposlala brezplačno vsem dosedanjim članom, zato je ni treba vračati. Vse nadaljnje številke se pa pošljejo samo onim naročnikom, ki vplačajo naročnino za leto 1933. Tudi na poslane sezname, ne da bi se istočasno nakazala naročnina, se družba ne bo mogla ozirati.

Prvi številki «Kmetovalca» z dne 15. t. m. se bodo priložile pristopnice in položnice za vplačila združne članarine, odnosno deležev po 10 Din. Da ne bo zmešnjav pri nakazilu naročnine za «Kmetovalca» in pri združnih deležih, je nakazovati ta vplačila strogo ločeno. Zdržni deleži se plačajo enkrat za vselej.

Tedenski tržni pregled

ŽIVINA. Medtem ko so cene žitu čvrste, so se cene goveji živini ustavile, odnosno kažejo tu in tam spet nagibanje k popuščenju kljub dejstvu, da je že pri teh cenah živinoreja združena z veliko izgubo. Le na zagrebških sejmi ima goveja

živina še prilično čvrste cene, zlasti prvovrstno blago. Kakor kažejo zadnji hrvatski sejmi, je dogon vedno priličen, a povpraševanje se omejuje pretežno le na dnevne potrebe. Na zagrebškem tedenskem sejmu 28. decembra so bile za kilogram žive teže naslednje cene: bikom 3 do 3-50, kravam za mesarske svrhe 2-50 do 2-75, kravam za klobase 1-25 do 1-50, volom I. 4-50 do 5, volom II. 3-50 do 4, teletom 6 do 8, spitanim svinjam 7-50 do 9, nespitanim 6 do 6-50 Din. Konji so se prodajali za par po 800 do 2000 Din. — Na sejmu v Karlovcu 27. decembra so bile za kilogram žive teže naslednje cene: mladi živini 3 do 5, volom 3 do 5-50, bikom 3 do 5, kravam za mesarske svrhe 2 do 4 Din. Cene debelim svinjam so zaradi večjega povpraševanja nekoliko poskočile in so se debele svinje trgovala po 7-50 do 9 Din za kilogram žive teže. — Na sejmu v Kostajnici 27. decembra so se trgovali za kilogram žive teže: voli po 2-50 do 3-50, biki po 2-50 do 3, krave za klanje, največ za klobase, po 1-75 do 2 in junci po 3 do 4 Din. Pri teh nizkih cenah goveji živini pa je krma živine prilično draga. V Zagrebu se je na zadnjem sejmu prodajala dečja po 75 do 90, otava po 70 do 85 in seno po 60 do 70 Din za 100 kg. V Kostajnici so bile cene krmi nižje: seno po 40 do 45, otava 45 do 50 in detelja po 60 Din za 100 kg. Položaj na živinskih tržiščih v dravski banovini je v tem pogledu še slabši. Cene živini so povprečno nekoliko nižje kakor v savski banovini, a krma je enako draga, če ne še dražja.

Sejmi

- 9. januarja: Nova cerkev, Smartno pri Litiji, Krka, Zerovnica, Smarje pr. Jelšah.
- 10. januarja: Metlika, Kamnik.
- 11. januarja: Planina.
- 12. januarja: Ljutomer.
- 14. januarja: Sv. Filip v Veračah.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valuti:

- 1 ameriški dolar za okrog 58 Din;

v devizah:

- 1 holandski góldinar za 23-14 do 23-26 Din;
- 100 nemških mark za 1369-58 do 1380-38 Din;
- 100 italijanskih lir za 294-46 do 296-86 Din;
- 1 ameriški dolar za 57-56 do 57-97 Din;
- 100 francoskih frankov za 224-85 do 225-97 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 170-45 do 171-31 Din.

Vojna škoda, ki se je zelo okrepila, se je trgovala po 235 do 250 Din, a investicijsko posojilo po 50 Din.

Kratke vesti

== 7odstotni bolniški prispevek potrjen. OUZD obvešča delodajalce, da je ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje odobrilo sklep ravnateljstva SUZOR o 7odstotnem bolniškem prispevku. Objavljeni odtegljaji veljajo od 1. t. m. dalje.

== Poštna hranilnica izplačuje vse vloge redno. Ker se zadnje izpremembe v navodilih o poslovanju Poštne hranilnice pri izplačevanju vlog, ki jih lastniki čekovnih računov pošiljajo po čekovnih nakaznicah, napačno tolmačijo v javnosti, izjavlja Poštna hranilnica, da te izpremembe niso v nikaki zvezi z izplačevanjem vlog pri Poštni hranilnici, temveč se nanašajo le na izplačevanje tistih vlog, ki so na razpolago na čekovnih računih, na primer za izplačilo pokojnin, invalidnin, podpor itd. Poštna hranilnica izplačuje vse vloge kakor doslej najpoostrežljiveje.

== Delodajalci se opozarjajo, da znasa pri 7odstotnem bolniškem in 7odstotnem nezgodnem prispevku odtegljaj po mezdah razredih od 1. januarja t. l. na dan, kakor sledi: v meznem razredu: I. 0-23, II. 0-33, III. 0-39, IV. 0-48, V. 0-57, VI. 0-69, VII. 0-82, VIII. 0-98, IX. 1-18, X. 1-39, XI. 1-64, XII. 1-97 Din. Ravnateljstvo SUZOR je sklenilo, da poviša za ljubljanski okrožni urad bolniške prispevke od 6-5 na 7 odokov, nezgodne prispevke pa od 6 na 7 odstotkov.

== Uredba o reguliranju izplačil hranilnih vlog pri posameznih denarnih zavodih, katere vsebino smo prinesli zadnjič, je bila objavljena v «Službenih Novinah» 27. decembra.

== Banovinski merjaški. Kakor vsako leto bo oddajala banska uprava tudi letošnje leto podporne merjaške iz najboljših priznanih rejskih

Košir je začel poizvedovati: «O njegovi smrti ste gotovo prejeli uradno poročilo...»

«Pred več ko tridesetimi leti.» — Skopuh je odgovoril tiho, da sta ga komaj umela.

«Ubogi Martin!» je vzdihnil Trdine in pristavil: «Tako mlad je moral umreti.»

«Zares, ubogi Martin!» je Košir namenoma pritrdil.

Gladež ju je zavrnil: «Ali je to kaj čudnega, ako človek umrje? Vsi bomo morali umreti.»

«Prav imate», je potrdil Trdine. «Boljša je smrt kakor slabo življenje...»

Starca je vznejevoljil ta očitek, zato mu ni odgovoril. To je opazil Košir ter važno omenil: «Pravijo, da Martin ni umrl prirodne smrti.»

«Ali se je po nesreči?» je zanimalo zgovornega sosedu. «Kje jo je neki iztaknil?»

«Ne vem.» — Gladež je sklonil glavo med kolena.

«Pa ne v kakem rudniku med strupenimi plini? Ali pri stroju, ki pogoltne celega človeka?»

Košir je pojasnil Trdincu: «Martin je bil umorjen in leži v domači zemlji...»

Soseda je iznenadila ta nepričakovana novica. «Ni mogoče!» je vzkliknil in poskočil do stropa.

«Prijatelj, to je dokazana resnica...»

«Kdo pa ve?» je Gladež nejevoljno zagodel. Še vedno je tiščal glavo med kolena ter se ni upal pogledati soseda.

«Vse je popolnoma jasno.» — Košir je govoril z mirnim prepričevalnim glasom. «In priče so na razpolago.»

«Priče, praviš?» Trdine se ni mogel dovolj načuditi.

«Priče, ki vedo, kje je pokopal morilec svojo žrtev...»

«Peter, ti veš, pa mi nisi do sedaj nikoli omenil. Ali si me spravil semkaj zaradi tega, da se bomo tukaj pomenili?»

«Da, prav zato, prijatelj. Danes mora bruhiti na dan, kar se je zgodilo v temi pred mnogimi leti.»

Skopuha je začelo skrbeti, zato se ju je hotel znebiti. «Pojdita!» ju je odslovil. «Tukaj ni treba o tem govoriti.»

Košir mu je pogledal v oči, da je starcu kar zaprlo sapo. Obenem mu je rekel: «Ali vas peče vest, da naju podite od hiše?»

Gladež se mu je upal še postaviti po robu: «Čemu naj me peče vest? Ali sem mar jaz kriv njegove smrti?»

«Miha, goveriva odkrito!» Košir se ni mogel več premagovati. «Kdo je bil neznanec, ki je pred tridesetimi leti tukaj prenočil?»

Skopuh se je delal, kot bi premišljal. Čez nekaj časa je odvrnil: «Nikogar se ne spominjam.»

«In kdo je udaril neznanca s sekuro, ko je ležal v postelji, ter ga oropal?»

«Kakšnega neznanca?» Skopuh je buljil z očmi kakor blazen in beseda mu je trepetala.

Košir je popravil: «Ne neznanca, ampak brata. Edinega brata, ki se mu ni dal takoj spoznati...»

Starac je zaslutil strašno razkritje. Začel se je tresti in trepetati. Njegove besede so se izpreminjale v nerázložno jecljanje.

Skopuh se Koširju ni prav nič smilil. Prijemal ga je čedalje bolj resno: «Kdo je zavlekel umorjenca v klet ter ga tam pokopal?»

Miha se je še drznil vprašati: «Čemu me izkušaš? Kje so priče in dokazi?»

«Tukaj!» Košir je odgrnil lobanjo. Trdine se je plaho umaknil.

Ura razkritja je odbila. Gladež ni mogel več tajiti. Glava mu je zlezla na pet; govoril je plaho in pojemajoče: «Vedela je... Polona me je izdala... Vrag gre po mojo dušo...»

«Miha, še je čas pokore... Pogled lobanjo... Kesaj se, prosi brata odpuščanja...»

«Zame ni več usmiljenja... Brata sem umoril... V kleti sem zakopal njegovo truplo... Pozneje sem izkopal kosti — lobanjo sem skril v Lazu v tvojo zemljo... Tam si jo našel — Polona ti je pojasnila...»

Starac je zlezal na kup; glas mu je bil čedalje bolj tih, dokler ni popolnoma umolknil.

Trdine je opazil, da je skopuh začel poredko dihati. «Hitro po duhovnika», je opozoril Koširja.

Gladež se je trenutno zavedel. Duhovnika je odločno odklonil z besedami: «Nisem vreden poslednjega tolažila...»

«Miha, dušo imate! Pri Bogu sta milost in odpuščanje!»

«Svoji ženi nisem privoščil duhovnika, ko se je borila s smrtjo...»

Košir si je prizadeval, da bi nesrečnik vsaj obudil kesanje, kar mu pa ni uspelo. Skopuh je obstal ter se ni več zavedel. Kmalu nato je izdihnil. Položili so ga na mrtiški oder.

Novica o razkritju davnega umora pa se je širila od vasi do vasi po bližnji in daljni okolici. Ljudje so postajali pri delu in obujali davne spomine. Iznenadila jih je skrivnost občinske sirote.

Gladež, vaški skopuh, je ležal na mrtvaškem odru z vdrtim obrazom, na katerem je bilo celó po smrti zapisano morilno dejanje. Naravnost pretresljiv pa je bil pogled na lobanjo umorjenega brata, katero so položili k morilecu v odprto rakev.

(Konec.)

središč. Oddaja se bo vršila v času od 1. junija do 30. septembra, in sicer se bodo oddajali pomladni merjaški v starosti od 3 do 5 mesecev in v teži od 30 do 60 kg. Prosilec bo plačal od kilograma žive teže 5 Din. Višek nad to ceno in vse nakupne prevozne stroške do namembne železniške postaje plača banska uprava. Prošnje na predpisanih obrazcih je vložiti najkasneje do 31. marca pri pristojnem sreskem načelnstvu. Istočasno je vplačati varščino 100 Din, ki se bo zaračunala v kupno ceno in zapade, če prosilec merjasca ne bi hotel prevzeti. Prošnje brez varščine, prepozno vložene prošnje kakor tudi one, ki bodo vložene neposredno pri banski upravi, se ne bodo upoštevale. Prednost imajo člani živinorejskih organizacij in podružnic Kmetijske družb.

Obrestna mera po novem zakonu o zaščiti kmeta je ostala neizpremenjena. Stari zakon namreč določa v členu 3., da mora kmetovalec plačati za terjatev, katere prisilno plačilo je odloženo po predpisih točke 1. starega zakona, šest odstotne obresti letno, in sicer računši od dne tožbe, razen če je s sodbo, s poravnavo ali s kakšnim drugim izvršnim razlogom določena nižja obrestna mera. To pomeni, da ostane obrestna mera naših zadrug neizpremenjena razen v primerih, ki jih določa že omenjeni člen zakona.

Napredovanje poštne prometa. V poštno-telegrafskem koledarju je izšel zanimiv statistični pregled razvoja naše pošte po vojni. Po tam navedenih podatkih je število poštne osebe ne prestopalo padalo. Medtem ko je leta 1923. bilo 12.845 poštne uradnikov, jih je bilo leta 1931. še samo 12.462. Celotni poštotelegrafski in telefonski promet se je pa med časom povečal za 154,3 odstotke, torej se več kakor podvojil. V letu 1923. je bilo odpremljenih 250.746.853 pošilk, a v letu 1931. 637.577.632. Dohodki celotne poštne službe so znašali leta 1923. 452.327.651 Din, a v letu 1931. 637.577.632 Din. Kljub povečanemu dohodkom so se izdatki med tem stalno zmanjševali. V letu 1931. so padli v primeri z letom 1923. za 9,3 odstotke. Število pošt vseh vrst, ki je leta 1923. znašalo 3528, se je povečalo v letu 1931. na 4050. Čisti dobiček je znašal 97.806.518 Din. V minulih devetih letih je pošta dala dobička 1.208.767.379 Din.

Prikrojevalne tečaje za krojače in šivilje v Ljubljani priredi banska uprava, odsek za pospevanje obrti, Stari trg 34/I. Tečaje bo vodil obrtni učitelj g. Knafelj Alojzij. Kdor se tečaja še name-

rava udeležiti, naj se ustno ali pismeno takoj pri- glasi odseku, Ljubljana, Stari trg 34/I, najkasneje do 10. t. m. O podrobnostih se bo vsak priglasenec pismeno obvestil.

DOMAČE NOVOSTI

*** Izdaten kraljev dar.** Po naročilu Nj. Vel. kralja je uprava dvora izplačala blagajni beograjske občine 100.000 Din kot dar kralja za božičnico beograjskih siromakov. Posebna občinska komisija bo razdelila ta denar ob priliki pravoslavnih božičnih praznikov kot podporo beograjskim siromakom. Velikodušni dar kralja je izzval v javnosti veliko pozornost, zlasti pa globoko hvaležnost številnih beograjskih siromakov, ki bodo tako vsaj za božične praznike rešeni najhujšega.

*** Kraljev dar za brezposelne.** Nj. Vel. kralj je poklonil Narodni delavski strokovni zvezi 10.000 dinarjev za podporo brezposelnih.

*** Poslanec Petovar v Ptuj.** Za božične praznike je Ptuj obiskal narodni poslanec g. Lovro Petovar. Na Stefanovo je sklical sreski odbor JRKD širši sestanek ob priliki svoje seje. Velika dvorana Narodnega doma je bila napolnjena. V velikem številu so prišli zlasti ljudje iz okolice. Po pozdravu predsednika sreske organizacije g. dr. Senčarja je povzel besedo gimnazijski ravnatelj g. dr. Komljanec, ki se je narodnemu poslancu g. Petovarju v iskrenih besedah zahvalil za njegova uspešna posredovanja glede ohranitve ptujske gimnazije. Prosil je narodnega poslancu, naj zastavi vse moči, da se za siromašnejše dijake šolnina zniža. Narodni poslanec g. Petovar je poročal o delu vlade in narodnega predstavnika. Obrazložil je na drobno osnutek novega občinskega zakona, kar je zlasti podeželske poslualce zelo zanimalo. Poročal je tudi o uradniškem zakonu, o pobiranju zgradarine od novo zazidanih hiš in o trošarinskem zakonu. Njegovo poročilo je bilo zelo izčrpno in stvarno ter je sprožilo živahno razpravo. G. poslanec je na vsa stavljena mu vprašanja točno in jasno odgovarjal in pojasnjeval posamezne reči. Stavljeno je bilo mnogo dobrih predlogov, med drugim tudi predlog g. dr. Senčarja, da se zopet uvede pobiranje stroškov za izvršitev kazni, s čimer bi država mnogo pridobila, ker po sedanjem zakonu morajo tudi bogatina zastonj hraniti v zaporu.

Kratko poročilo o delovanju sreske organizacije je podal tajnik g. dr. Fermevc. Ob koncu se je predsednik organizacije g. dr. Senčar zahvalil narodnemu poslancu za izčrpno poročilo z iskreno željo, da zopet kmalu obišče Ptuj.

*** Poslanec Prekoršek na sestanku v Celju.** Na članskem sestanku JRKD za mesto Celje, ki se je vršil te dni ob lepi udeležbi v Celjskem domu, je podal narodni poslanec g. Ivan Prekoršek zanimivo poročilo o raznih gospodarskih in političnih vprašanjih. Najprej je razpravljal o letošnjem in o novem državnem proračunu. Samoupravne dajatve v dravski banovini so narasle od 36 na 110 milijonov dinarjev. Davčne uprave naj bi za plačevanje davkov sprejemale vložne knjižice. Izvede naj se oprostitev zgradarine za hiše malih obrtnikov na deželi in pravilno naj se uredi davčna oprostitve gospodarjev, ki imajo devet otrok. V nekaterih srezih je naraslo pomanjkanje živil. Tu bo treba poskrbeti za dobavo turščice s 75odstotnim popustom prevozne tarife. Da se zaposli čim več brezposelnih, je treba izvesti razna javna dela. Mestna in okoliška občina bosta menda v najkrajšem času začeli regulacijska dela na pritokih Savinje, da omogočita brezposelnim zaslužek. Italija je dobila na svoje napade na našo državo prvokrat po 14 letih od našega zunanega ministra dostojanstveno močen odgovor, ki je odmeval po svetovnem tisku in močno okrepil naš položaj. Ta odgovor je bil sprejet v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani z enakim zadoščenjem, ki je iznova pokazalo, da smo en narod in ena država.

*** Za sirote, brezposelne in javna dela.** Ministrski svet je na predlog ministra za socialno politiko in narodno zdravje izdal pravilnik o podporanju sirot in nezaposlenih delavcev in o izvrševanju javnih del iz kredita 50 milijonov dinarjev, odobrenega kot naknadni kredit k tekočemu proračunu. Od tega denarja se dodeli pet milijonov za prehrano siromakov, 10 milijonov za podpore nezaposlenim delavcem, 35 milijonov za izvršitev javnih del. Posamezne banovine dobe od denarja za prehrano siromakov: dravska 400 tisoč, vrbaska 600.000, primorska 600.000, donavska 400.000, drinska 500.000, moravska 500.000, vardarska 500.000, zetska 600.000, savska 400.000, ozemlje mesta Beograda 500.000 Din. Od denarja za podpore brezposelnim dobe: dravska banovina 1.800.000, vrbaska 600.000, primorska 900.000, donavska 1.300.000, drinska 800.000, moravska 800 tisoč, vrbaska 700.000, zetska 600.000, savska

Hugo Salus:

Pisarski doktor

Tako ni bil nikak čudež, da je Zofija Endova dobro poznala splošno znanega sekundarnega zdravnika Wilhelma. Pa tudi on je precej natančno poznal njen obraz, kajti Zofija od takrat ni bila več stopila iz bolnišnice. Postala je bila, kakor se to često zgodi, pozneje pomožna strežnica na kliniki za kožne bolezni in naposled prava strežnica ter je začela življenje takšne z vsemi njegovimi mukami in malimi radostmi. Zrasla je bila in postala močnejša in bolj zaokrožena. Bolniška hrana, ki je vsaj redna, ji je na videz prijala. Njen lupus je bil videti ozdravljen in samo modrikasta, ploščata brazgotina je kazala večjemu pogledu mesto na njenih čednih, pordelih licih, kjer je nekoč samogoltno kraljevala bolezen. Njene oči so bile še vedno tako blesteče in nedolžne, čeprav je gotovo bila morala plačati bolnišnici tudi v tem oziru svoj davek. Saj so bili tukaj sluge raznih klinik, prenašalci bolnikov, hišni hlapci in predvsem mogočni vratar v svojem dolgem plašču in svečani obleki, ki je kakor paša vladal nad mnogimi strežnicami in o katere n se je trdilo, da sta od njegove rabsodbe odvisna sprejem ali zavrnitev strežnic. On je redno izvrševal pregled strežniških rekrut, ki so se morale preizkusiti glede svojih telesnih vrlin. Če se je katera protivila in ni hotela biti od nje razgledana, io

je enostavno pognal! Bil je pravljica osebna. Od njega so bili odvisni sreča strežnic, njihovi izhodni dopusti, ker je on stražil glavna vrata in pregledaval dopustne listke, pripuščeval ali zavračeval obiskovalce, tako da si nobena strežnica ni hotela z njim skaliti prijateljstva. Potem so bili medicinci v hiši, študentje in mladi zdravniki, katerim je gotovo tudi ugajala dobro rasla in mlada strežnica in katerim se je morala za njihovo naklonjenost tudi izkazati kaka usluga. Tako je življenje take mlade in ne baš raskave strežnice imelo dovolj izprememb.

Zdaj pa je ležala Zofija Endova v bolniški postelji. Njena koža je žarela, njene ustnice so bile suhe. Pogled na temperaturni zapisek je poučil veččega zdravnika, da gre spet enkrat za špitalski tifus. Dr. Wilhelm se je sklonil k bolnici, položil svoje uho na lepo obočene prsi, pretipal njeno telo in potem napisal s kredo pomembni črki T. a. (Typhus abdominalis) na tablo in poleg teh nekaj črk, ki so službo vršeci strežnici predpisavale določeno hrano za obdobje. Dejal je še nekaj pomirjajočih besed bolnici, ki je gledala vanj.

«No,» je rekel, «kmalu bo spet dobro! To bomo že napravili!»

Pobožal ji je hitro in iz navade lice in odšel naprej, zabeleživši si ta bolezenski primer v svoji beležnici. Vzel je njeno bolezensko polo s seboj in sedel je prav kmalu spet v svoji dragi sobi pri pisalni mizi, da bi vpisal prirastke.

Zvečer je zopet obstal pri postelji Zofije Endove, morda celo trenutek dlje, kakor je bila sicer njegova navada. Izpraševal jo je to in ono iz njenega življenja, kar si je zapisal. Ni mu bilo prav jasno, kaj ga je vezalo na to deklico, ali njen čedni obrazek z izredno vlažnimi očmi, ali njena bolezen, ali podobna usoda, ki ji je bila dovolila po vsem pomanjkanju otroških let najti naposled v bolnišnici varen pristan, kakor ga je bil našel on sam. Njeni odgovori so bili spoštljivi, kakor se spodobi za strežnico, kadar govori s prvim sekundarnim zdravnikom. Doktor Wilhelm je bil videti zelo zadovoljen z njenimi podatki in v vidni znak te zadovoljnosti je vzel, dospevši do svoje pisalne mize, novo bolniško polo v roke in napisal nanjo z najlepšo pisavo z novim peresom ime Zofije Endove.

Zofija Endova. To ime se mu je videlo nekaj skrivnostnega. Potem je napisal še enkrat ves potek bolezni z vsemi iz klinike za kožne bolezni prevzetimi in od njega samega ugotovljenimi podatki, zgleden opis bolezni tako glede oblike kakor glede vsebine. Zlasti važna dejstva in številke so bile čedno podčrtane. Temperaturna črta je bila pregledna in umetniško delo, tako da se doktor Wilhelm ni mogel ubraniti lahne ginjenosti.

«To bo šefa veselilo,» je rekel, «ta primet lahko z mirno vestjo predloži študentom na kliniki za zgled.»

Položil je redno kakor zmeraj peresnike, svinčnike in ravnila na prave prostore, nato pa

2.000.000, ozemlje mesta Beograda 500.000 Din. Od denarja za javna dela dobe: dravska banovina 4.000.000, vrbaska 4.000.000, primorska 4.000.000, donavska 2.500.000, drinska 4.200.000, moravska 3.500.000, vardarska 3.800.000, zetska 4.500.000, savska 4.000.000 D.n. Preostanek kreditov za prehrano siromakov v višini 200.000 Din in kreditov za izvršitev javnih del v višini 500.000 Din bo uporabilo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje za nujne podpore v nepredvidenih primerih.

* **Za potne vizume v Avstrijo** veljajo od 1. t. m. naslednje pristojbine: za eno potovanje 80 Din, za eno potovanje skozi Avstrijo 17 Din, za trajni vizum za dobo enega leta 160 Din in za izletni vizum, veljaven 7 dni za Štajersko in Korško, 18 Din.

* **Dekliški vzgojnoizobraževalni tečaj.** Zveza kmečkih fantov in deklet prireja dekliški vzgojnoizobraževalni tečaj, katerega se udeležuje 40 kmečkih deklet iz vseh krajev banovine. Slavnostna otvoritev je bila 3. t. m. ob 15. v poslopju državne gimnazije v Tomanovi ulici v Ljubljani.

* **Mojstrski izpit iz pekarske stroke** je napravila pred kratkim v Celju pred strokovno komisijo ga. Justa Kovačičeva, soproga znanega tovarnarja g. Antona Kovačiča iz Rožne doline pri Ljubljani. Gospa bo zopet prevzela znano slovečo pekarno pokojne gospe Vošnjakove v Celju. Dobro opravljeni izpit je dokaz, da se lahko naše ženstvo tudi iz najboljših hiš udeležuje s pridom v raznih obratih, katere se je doslej smatralo, da so nekakšno moško delovno območje.

* **Nega bolnikov v bolnišnicah.** Banska uprava v Ljubljani je razposlala obširno okrožnico, ki naj bi poučila tudi širšo javnost o dolžnostih strežniškega osebja v bolnišnicah. V tej okrožnici naglašajo banska uprava med drugim, da je blagor bolnikov odvisen pretežno od nege, ki so je deležni v bolnišnicah. Nad vse važno za telesni in duševni počutek je ljudomilo in prijazno postopanje z njimi. Nadalje opozarja upravnik in druge posredne starešine strežniškega osebja, da posvečajo načinu postopanja z bolniki posebno pozornost. Brezpogojno mora biti vsak bolnik ne glede na stan, premoženjske razmere, osebne simpatije enako deležen največje pozornosti in najboljše nege. Nihče ne sme imeti občutka, da je zapostavljen. Osebe ne sme sprejemati daril, še manj pa zahtevati kakih nagrad za morebitne posebne usluge. Naposled razglasa banska uprava, naj se morebitne pritožbe naslavlajo na

upravo bolnišnice, ki je v vsakem primeru dolžna uvesti preiskavo.

* **Zaračunavanje bere pri davčnih uradih in pri OUZD.** Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je z odlokom od 18. junija 1931. glede na dejstvo, da tabela denarnega ekvivalenta za zaračunavanje bere iz l. 1923. ni bila več upravičena, izdalo novo tabelo, po kateri bi se imeli ravnati tako okrožni uradi za zavarovanje delavcev kakor davčni uradi. Ker pa so vsi ti uradi še do zadnjega časa računali po tabeli iz l. 1923. je narodni poslanec gosp. Vekoslav Spindler na to opozoril g. ministra za socialno politiko in narodno zdravje g. Ivana Puclja s prošnjo, da izda potrebna navodila. To se je tudi zgodilo in se bo zaračunavanje bere pri OUZD in pri davčnih uradih vršilo sedaj po novi tabeli.

* **Ponovna ustavitve dela v hrastniški steklarni.** Slutnje, da bo spodnji del Hrastnika zadelo še večje gorje, so se uresničile. Zedinjene tvornice stekla so z zadnjim decembrom ustavile obrat v svoji steklarni v Rogaški Slatini, v Hrastniku pa je ugasnila velika steklarska peč te dni. Delalo se bo začasno samo z malo steklarsko pečjo in bo ostalo v službi pri tej peči le malo število delavcev. Nad 300 steklarjev in pomožnih delovnih moči je pahnjenih med brezposelne siromake. Baje bo moralo vodstvo podjetja ustaviti v nekaj tednih tudi svoj obrat v Paračinu.

* **Občni zbor Županske zveze v Ljubljani** bo v soboto 7. t. m. ob 10. dopoldne v dvorani «Zvezde» v Ljubljani.

* **Smrt uglednega župana.** Na božič zjutraj je od kapi zadet umrl g. Franc Pelc, večletni župan in predsednik krajevnega šolskega sveta pri Kapeli, v starosti 63 let. Pokojnik je stal ves čas v naprednih vrstah in se tega nikoli ni sramoval javno pokazati. Z njegovo izgubo je nastala v vrstah voditeljev kapelske občine velika vrzel. Ohranimo mu časten spomin!

* **Znižanje obrestne mere za hranilne vloge in posojila.** Glede na hud gospodarski položaj so mariborski denarni zavodi s 1. t. m. znižali obrestno mero za hranilne vloge in posojila za 1 %. Razglas o znižanju so podpisale Mestna hranilnica, Hranilnica dravske banovine, Posojilnica, Spodnještajerska ljudska posojilnica, Mariborski kreditni zavod, Jugoslovanska hranilnica in posojilnica, Štajerska hranilnica in posojilnica, Hranilno in posojilno društvo delavcev in Krekova posojilnica.

* **Zamenjava desetakov in tisočakov.** Finančni minister je izdal odlok, po katerem se umaknejo iz prometa bankovci po 10 Din druge stalne izdaje in sedanji bankovci po 1000 Din stalne izdaje. Te novčance se bodo zamenjale za druge v roku treh let.

* **Novi tisočaki.** Ljubljanska podružnica Narodne banke je že dobila in dala v promet nove tisočake. So nekoliko manjši od starih, zato pa znatno lepši.

* **Trije, ki so preživeli rudniško katastrofo.** Kakor smo poročali pred tedni, je bil mladi rudar Jožef Zajc, ki je s tovarišema Francem Višnerjem in Jernejem Kramarškom po srečnem naključju utekel smrti pri strašni katastrofi v ostriškem rovu 29. novembra, poslan na očniški oddelek ljubljanske bolnice. Zajc je bil nekaj časa pri svojih sorodnikih nad Dolom, pa mu je začel pešati vid in tudi drugače se je počutil tako slabo, da so ga odposlali v bolnišnico. Zajc je zdaj na oddelku za živčne bolezni. Tja so ga premestili, ker je dobil večkrat živčne napade in ker ga je začel zapuščati spomin. Zajc neprestano toži o silnem glavobolu. Tudi njegova tovariša Višner in Kramaršek še nista okrevala. Oba sta doma pod stalnim nadzorstvom rudniškega zdravnika g. dr. Arnske. Od vseh treh se še najbolje počuti 30letni Jernej Kramaršek.

* **Omejitev ribolova v Kolpi.** Banska uprava v Ljubljani je prepovedala v reki Kolpi, kolikor spada v področje dravske banovine, kakor tudi v vseh onih mrtvicah, mlakah in umetnih strugah, ki so s Kolpo tudi samo od časa do časa v taki zvezi, kakršna je primerna za ribjo selitev, do nadaljnjega vsak drug način ribolova kakor s trnkom. Prestopki te prepovedi se bodo kaznovali. Ta prepoved stopi v veljavo šele 1. marca letos.

* **Ukinjena zapora živinskih sejmov v ljubljanskem srezu.** Sresko načelstvo za srez Ljubljano in okolico razglasa: Ker je kužna bolezen slinavke in parkljevke v mestu Ljubljani in občini Podgorici prenehala, se ukinjajo določbe, izdane za srez Ljubljano in okolico ob nastopu slinavke in parkljevke. Dogon živine na živinske sejme v Ljubljani je torej zopet svoboden.

* **Par volov je tehtalo 2200 kg.** Kočevski mesarji so meščane za božič presenetili z izredno dobrim mesom. V Suhi Krajini so namreč kupili dva velika vola, ki sta skupno tehtala 2200 kg, dasi je navadna teža paru volov 1000 do 1200 kg. Oba vola je ubil mesar g. Moršer Josip.

zaprl črnilnike in shranil bolniške liste. Potem se je vlegel zadovoljen v prstelo.

«Lepe rjave oči ima!» Tako se je z lahnim nasmeškom zazibal v spanec.

3.

Bolezen Zofije Endove je potekla gladko in brez zapletljajev. Ko je prišel profesor prihodnje jutro k pregledu in mu je doktor Wilhelm predložil temperaturno črto, je rekel: «Tifus, drugi teden. Prav šolski primer. Lepo!» V prihodnjih dneh, ko je bil potek bolezni čisto reden, je rekel enkrat: «Ta primer bi lahko pokazali na kliniki in ga tam razkazali študentom»

Doktor Wilhelm se je resnično ustrašil preteče izgube bolnice, ki bi mu na ta način zdržala iz rok in bi prišla iz njegovega skrbstva. Tako drag mu je bil zdaj prav ozek obraz Zofije Endove, tako prijazna se mu je videla zdaj hoja po sobah njegovega oddelka, odkar je vedel, da ga v ženski dvorani na številki 59. pričakujejo velike, rjave, blesteče se oči, da se te oči zasvetijo, če pri bolniškem pregledu najprej njo poišče s pogledi, ki mu sledijo, kadar stopa z negibnim kolenom od postelje do postelje in tu in tam postoji delj časa kakor poprej, samo da se potem tudi lahko dlje zadržuje pri postelji Endove, ne da bi se to videlo sumljivo drugim bolnikom in sobni strežnici.

Njena spoštljiva hvaležnost mu je dela dobro. Veselil se je zelo, da mu je med številom njenega utripa plaho in skrivaj s svojimi vročimi prsti

stisnila roko. Kako genljivo se mu je bila nasmehnila v vročici, ko ji je bil popravil glavo in njene šumeče lase.

Prav nič se ni čudil, da so med urami, dovoljenimi za obisk, prinašale ne samo strežnice iz klinike za kožne bolezni svoji tovarišici cvetje in vsakovrstne malovredne ropotije, nego je bilo ob postelji Endove zbranih vedno tudi nekaj hišnih slug, še vratar je mimogrede pogledal v dvorano štev. 59. in tudi na nekega študenta medicinske šole s šopkom vijolic v roki je naletel nekoč doktor Wilhelm ob postelji Endove. Študent je ves zmeden pozdravil, ko je prišel sekundarij mimo postelje.

«Samo jedil ne prinašajte!» je svaril doktor Wilhelm, «nikakšnih jedil! Zdaj preidemo v tretji teden. Nič hudega ne bo!»

«Ničesar ne bom vzela, saj ste vi prepovedali!» je šepetala bolnica in ga pogledala naravnost v oči. «Lahko se zanesete na mene!»

Zofija Endova je imela tisti večer zopet hudo vročico. Zarela je, njene ustnice so bile suhe in jezik okoren, ali navzlic temu je povedala doktorju, ko je že pozno pristopil k njeni postelji, čisto neposredovano: «To je znanec iz moje domačije, mladostni prijatelj.»

Mislila je medicinska. Bilo ji je mnogo na tem, da doktor Wilhelm to izve še danes. Celo šopek vijolic je bila previdno skrila v svoji omari, da si ne bi česa mislil. Potem pa je še govorila o vsakovrstnih rečeh brez zveze. Bila je nekoliko omotena, tako da je morala dobiti

močno sredstvo proti vročici. Naslednjega dne je bilo zopet dobro in dober je bil tudi nadaljnji potek. Ostala je na številki 59. Profesor seveda ni mislil več na to, da je bil hotel ta šolski primer predstaviti na kliniko za študente. Doktor Wilhelm ga ni spomnil na njegovo namero. Zdaj je sedela Zofija pokoncu v svoji postelji in smeli so jo hraniti. Skoro je niso mogli nasititi, tak glad je imela. Bilo jo je res veselje gledati, kako hvaležna je bila za vsak pridelek k njeni bolniški hrani.

Doktor Wilhelm se je pokazal zdaj pogosto v sobi. Bilo je presenetljivo, kako potrpežljivo je poslušal krnjavkanje stare špitalske sestre, ki je ležala pri postelji Endove, kadarkoli je preiskaval staro ženo. Pri tem je lahko tudi z Zofijo izpregovoril nekaj besed; lahko je poizvedel, ali sta ji teknila piščanec ali zdrobova kaša. Z užitkom jo je celo opazoval pri jedi, kadar je sklonjena nad cinasto skledico sedela v postelji. Silno prijetno je bilo zanj, da je vedno spet pristopil k njeni tabli, ki je bila že tako pokrita z vsemi mogočimi hieroglifi, ter zbrisal in pripisal nove črke, nova iznenađenja za jedilni red ozdravljene bolnice.

«Kako mislite o omeletih?» je vprašal šaljivo. «Kaj bi rekli k telečji pečenki?» Ali pa se je šalil: «Škoda, slišal sem, da ne marate žemelnih cmokov.» Otročje se je veselilo, da je poželjivo ponovila besedi «žemelnji cmoki». «Škoda, prav rad bi vam sicer napisal žemeljne cmoke.» (Dalje prihodnjič.)

* Upokojenci hrastniške kemične tovarne še vedno prejema znižane pokojnine. Vprašanje teh pokojnin se rešuje že precej časa. Pri sreskem načelstvu se je vršil 12. t. m. posvetovalni sestanek, kateremu so prisostvovali zastopniki oblastev, Delavske zbornice, dolske in trboveljske občine, podjetja in upokojenih in zaposlenih delavcev. Zastopnik tovarne je izjavil, da vravnoteženje pokojninskega sklada brez tuje pomoči ni izvedljivo. Že od avgusta je plačevala tovarna zaradi pomanjkanja sredstev samo polovične pokojninske podpore. V pokojninski sklad plačujejo delavci že od leta 1928, tri odstotke od svojih plač, tovarna pa je tudi v tej dobi prav tako kakor poprej plačevala v sklad eno tretjino od enega odstotka delavskih plač. Pred avgustom so delavci prispevali v sklad en odstotek od svoje plače. Zastopnik Delavske zbornice je predložil naslednji načrt in predlog za ureditev delavskih pokojnin: Delavci naj plačujejo kakor doslej v sklad tri odstotke od svoje mezde, podjetje tri odstotke od izplačanih mezd, občini Trbovlje in Dol pa naj bi prispevali letno 30.000 Din. Učinek teh prispevkov bi bil naslednji: Od delavcev in od podjetja bi prišlo v sklad po 42.000 Din, skupaj 84.000 Din, kar bi znašalo s podporama obeh občin 114.000 Din. Redni izdatki bi znašali 96.000 Din in bi tako ostalo v rezervnem skladu 18.000 Din. Vsakoletni prirastek rezervnega sklada pa bi znašal 15 odstotkov. Če ne bi prišlo do takega sporazuma, bi pa Delavska zbornica predlagala ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje, naj se od kemične tovarne in njenih delavcev pobirajo prispevki po določilu zakona o zavarovanju delavcev in naj bi se ti zneski v celoti razdelili na upokojence sorazmerno do višine njihovih sedanjih pokojnin. Razliko med rentami, ki jih oskrbovanci ne dobivajo, in med rentami po prej označenem predlogu pa naj bi krile domovinske občine. Zastopnik dolske občine je izjavil, da je občina pripravljena sprejeti v svoj novi proračun znesek, kakor ga je predlagal zastopnik Delavske zbornice, s pogojem, če tovarna od vsakega vagona apna, ki ga izvozi skozi dolsko občino, prispeva po 100 Din. Zastopnik je tudi obljubil sorazmerni prispevek, prej pa naj bi tovarna zagotovila pokojnine v isti višini, kakor so bile letos avgusta. Zastopniki upokojenih in zaposlenih delavcev so soglašali s stavljenimi predlogi. Sklenjeni dogovori so bili podpisani, upokojenci pa še vedno čakajo na rešitev tega, za nje tako važnega in perečega vprašanja.

* Odkopavanje staroveškega samostana. Po dolgem trudu so odkopali temelje starodavnega samostana Bradače v bližini Crljenca in je bila po 500 letih na ruševinah tega nekdanj zelo važnega pravoslavnega svetišča te dni spet opravljena služba božja. O samostanu Bradači je med narodom mnogo pripovedk iz dobe kneza Lazara in Vuka Brankovića. V istem času sta baje knez Lazar in Vuk Branković zgradila vsak svoje svetišče ob Mlavi. Knez Lazar je zgradil cerkev in samostan Gornjak, Vuk Branković pa samostan Bradačo. Dolina Mlave je bila v tedanjih časih še vsa prerasta z gozdovi. Po ustnem izročilu sta bila oba samostana zgrajena šest let pred bitko na Kosovem. Po bitki je Vuk Branković, ves srdit, ker ga je Lazar preklel, hotel uničiti oba samostana. Bradačo je res uničil, na Gornjak pa ni več prispel. Na teh pripovedkah bo precej resnice, kajti pri odkopavanju temeljev samostana Bradače so našli precej spomenikov iz nekaj let pred bitko na Kosovem polju. Vsi zgodovinski ostanki še niso pregledani in tako se iz njih tudi ne more ustvariti prava slika o nastanku tega srednjeveškega samostana.

«Kako postanem dober godec.»

To knjižico pošlje brezplačno tvornica glasbil Meinel & Herold v Mariboru 104/B vsakemu prijatelju glasbe, začetniku ali pa že uvežbanemu. Znahtevajte jo takoj z običajno dopisnico! 368

* Mrlič, ki je pred pogrebom oživel. V vasi Trenčanih se je te dni vršil pogreb Stane Brankovićeve, ki je bila bolna za tifusom. Ko je du-

hovnik opravil molitve, je Stana začela trkati na krsto. Nesrečna žena se je prebudila iz nezvesti in tako preprečila, da je niso žive pokopali.

* Rešen iz objema smrti. Rudar Jere se je z več tovariši napolnil na odkop v kotredeškem rovu. Ko so izpodkopavali plasti v krovini, so se nenadno z močnim hruščem zrušile in pokopale Jereta pod seboj. Zasut do ramen se je znašel zdaj sam, ker so tovariši pred zrušitvijo zbežali na varno. Izpod stropa so padale nove plasti okoli ponesrečenca, ki je začel klicati na pomoč. Nihče pa se ni upal blizu, ker bi se lahko vsak hip utrgal ves strop in zasul reševalce. Pogumnejši so nekajkrat za trenutek priskočili in hoteli ponesrečenca potegniti iz objema smrti. Novo sesipanje plasti jih je pa vselej ostrašilo, da so opustili reševalne poizkuse. Jere je obupno prsil in ko ni to pomagalo, se je v smrtni groznici oklenil nekega svojega tovariša, nato pa so se le poprijeli ostali kopači reševanja, do pol odkopali Jereta in ga nato z združenimi močmi potegnili iz hlač in škornjev, ki so ostali med ruševinami. Niso se pa še dobro odstranili z mesta, ko je zagrmel ves strop in do vrha zasul mesto, kjer je tičal Jere. Jere je ušel gotovi smrti s praskami po vsem životu in z močnejšo poškodbo na levi nogi.

* Smrtna nesreča. Na postaji Vižmarje-St. Vid se je pripetila strašna nesreča, katere žrtev je postal 20letni mizarški pomočnik Henrik Podobnik iz Podgore pri St. Vidu. Na nepojasnjen način je prišel pod vlak, ki ga je pahnil od sebe. Na pomoč je bila pozvana reševalna postaja. Nesrečnega Podobnika so s hudimi notranjimi poškodbami prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je umrl, ne da bi se zavedel.

* Tragična smrt je dohitela prejšnji četrtek v Glinjah pri Braslovčah 23letnega Vilka Blatnika, narednika-pilota pomorske hidroavionske eskadrole v Splitu, rojenega v Trbovljah. Pokojnik je prišel dne 1. decembra na šesttedenski dopust k materi in očetu, upokojenemu pazniku TPD Benediktu Blatniku, ki se je pred pol letom naselil na svojem ličnem novem domu v Glinjah, da tu v miru preživi svoja stara leta. Pokojnik je pred leti padel z aviona, pri neki drugi nesreči pa se je hudo pretresel. Od takrat ni bil več tisti, kakor je bil prej. Starši in bratje so opazili, da z Vilkom nekaj ni v redu, mislili so pa, da bo že bolje, kar se pa, žal, ni uresničilo. Bodí mu lahka domača zemlja!

* Žalostna smrt dveh otročičkov. Otroška radovednost je povzročila, da je dvoje majhnih dekčkov podleglo strašnim mukam zaradi opeklin. Posestnik Jožef Svetec v Čepincih je doma kahal žganje. Že nekaj dni je gorelo pod kotlom v kleti. Kakor pri vsakem takem izrednem opravilu pri hiši, so se tudi tokrat prav pridno sukali domači otroci okrog ognjišča. Vendar se pa ni zgodila v navzočnosti očeta nikaka neizgoda. Ko so pa otroci bili v kuhinji pri materi, je to hotel Svetec izkoristiti, da odide za trenutek k sosedovim po nujnih opravkih. V dobri veri, da se kmalu vrne, je pustil kletna vrata odprta. Takoj po njegovem odhodu sta se pa domenila štiriletni Jožef in šestletni Štefan, da gresta pogledat v klet, kako oče kuha žganje. Neopaženo sta smuknili iz kuhinje, ker je baš takrat jemala mati kruh iz peči. Kaj sta fantka delala pri kotlu, ni mogoče vedeti, a najbrž je hotel Jožef naložiti drva na ogenj. Že v naslednjem trenutku sta oba pridrvela z obupnimi klici iz kleti. Oblekca Jožefova je bila vsa v plamenih. Na njegove prestrašene klice je prihitela mati iz kuhinje. Z največjo naglico je strgala obleko z njega in ga močno opečenega odnesla v sobo. Ker se je vse to izvršilo že v večernih urah, so hoteli fantka odnesti šele drugi dan k zdravniku. Toda fantek je po vsem telesu, hrbtu in vratu dobil tako hude opekline, da jim je v teku noči umrl. — Skoro istočasno se je pripetila nesreča v Gornji Lendavi. Železnova Terezija se je doma pripravljala k pranju perila. V kuhinji je imela triletnega sinčka Martinčka, ki se je pridno sukal okrog nje in ji bil pri opravi večkrat tudi v napoto. Na štedilniku je mati v veli-

kem loncu grela vodo in ko je začela voda vreti, je postavila lonec v bližini štedilnika na tla. Pa je že pricapljal k njej sinček s skodelico, ki jo je hotel dati materi. Ker pa je mati nesla baš takrat proti loncu perilo, se ji je sinček hotel umakniti in že je bila nesreča tu. Ko se je fantek hrbtlo umikal nazaj, je z nogo zadel v lonec kropa, padel nanj in ga podrl. Vsa vreča voda se je razlila po siromačku, ki je stokajoč obležal na tleh. Prestrašena in obupana mati si v početku ni vedela pomoči, saj je bil tudi pogled na otroka, zvijajočega se v bolečinah, grozen. Spravila je slednjič sinčka v posteljo in da bi mu olajšala bolečine, ga je mazala z nek'im oljem. Po zdravniku ni šla, ker je upala, da bo sinček v teku časa že okreval. Vendar je po treh dneh nastopila smrt, ki je odrešila ubogega otroka trpljenja. Opekline je imel na vratu, po prsih, trebuhu in nogah.

* Samomor slovenske služkinje v Zagrebu. Te dni so našli na železniški progi pri šavskem mostu v Zagrebu truplo starejše ženske, ki jo je povozil vlak. Gre za Josipino Urhovo, staro 43 let in rojeno v Vidmu pri Brežicah, ki je kot kuharica služila v Zagrebu. Svoje prihranke je posodila svoji znanci; ko pa je ostala brez službe, ji dolžnica dolga ni hotela priznati, zaradi česar je izvršila samomor.

* Krvav pretep pri žganjekuhi. Sirk Alojz, posestnik iz Erjavcev, je bil zaposlen v svoji viničariji s kuhanjem žganja. Ob tej priliki se je zbralo več ljudi pri njem. Okoli polnoči je med fanti nastal prepri zaradi klobuka, katerega je bil Grmin Jože izgubil prejšnji dan. Med preprirom je nekdo zadal z nožem Grminu več vbodov od zadaj v pleča in po obeh rokah, da mora hudo ranjen ležati doma pod stalnim zdravniškim nadzorstvom.

ZOBNA PRAKSA

DENTIST CIRIL REICH V LJUTOMERU

ordinira redno od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne, ob nedeljah in praznikih pa od 8. do 11. ure dopoldne.

* Huda kazen za tihotapece. Za tihotapsko strastjo ne bolehajo samo prebivalci na naši strani severne meje, ampak tudi onstran. Cestokrat se zgodi, da zasačijo naši varnostni organi avstrijske državljane, ki prodajajo pri nas tihotapsko blago. Te dni so imeli šentpetrski orožniki tako srečo, da so naleteli na dvojivo tihotapec iz Avstrije, ki sta krošnjarila po hišah z vžigalniki, kamenčki, cigaretnim papirjem in svilenimi naglavnimi rutami. Oba, posestnika Lojzeta Grilca in delavca Alojza Potočnika, so čuvarji postavili aret. rali ter ju privedli s tihotapskim blagom vred na mariborsko car. narnico. Tu so jim v sorazmerju z vtihotapljenim blagom povedali kazen. Vsak 30 tisočakov ali devet mesecev zapor. Po krašjem premišljanju sta se oba odločila za zapor.

* Rop sredi noči. Nedavno noč je zbudilo posestnico Lizo Pernekovo v Sedlašku v Halozah močno trkanje na vrata. Na njeno vprašanje, kdo je zunaj, sta ji dva moška rekla, da ji je ušla svinja iz hleva in da jo naj zapre. Pernekova je tem besedam verjela ter odprla zadnja vrata, pri katerih sta jo pa prestregla oba neznana moška, ki sta bila maskirana. Prvi jo je prijel za usta in jo začel daviti, da se je onesvestila, nato pa sta stikati za denarjem. Ko se je Pernekova čez nekaj časa osvestila in se vrnila v sobo, sta bila neznanca še vedno na delu. Zdaj ji je eden izmed roparjev nastavil samokres na prsi in zahteval denar, sicer da jo ustrelí. Njenega nekoliko slaboumnega 32letnega sina Leopolda, ki je ležal v postelji, pa je drugi ropar medtem udaril z malo sekirico po roki, da je dobil veliko otekline. Žena je vsa prestrašena odprla skrinjo, kjer je imela zadnji denar 400 Din, shranjen v kuverti. Bila pa je pri tem vendar tako spretna in pri-

sežno, da je hitro skrila tri stotake in je le enega izročila maskiranece, ki jo nato odšla. Naslednji dan je rop prijavila orožnikom, ki oba zločinca vneto zasledujejo.

*** Napad iz zasede.** Na sveti večer se je pripetil v mirni podgorjanski vasi Dolžu zahrbtni zločin, katerega žrtev je postal 22letni kmečki fant Franc Avsec. Fant se je bil tisto popoldne napotil v pol ure oddaljena Sela k mlinarju Alojzu Turku po zmletu zmes. Med potjo se je zamudil nekaj časa pri svojem sorodniku, nato pa je v mraku nadaljeval, oprtan s svojim bremenom, proti domači vasi. Na cesti, ki vodi skozi vas, je došel okrog 19. ure. Tik ob cesti sto korakov pred vasio stoji osamljena podružniška cerkvičica s pokopališčem. Nenadno je izza cerkvice proti ničesar hudega slutečemu Francu Avsecu skočil z nožem v roki neki oženjeni kočar, ki je imel tudi tovariša s seboj, in je pričel divjaško zabadati z nožem nesrečnega Avsca, da se je fant v nekaj trenutkih zgrudil s svojim bremenom nezavesten na tla. V takem stanju so ga pozneje našli domačini, ki so ga dali prepeljati v bolnišnico v Kanliji.

*** Prevara.** Te dni se je pojavila neka 31letna kočarica iz Lancove vasi s pismom, podpisanim od nekega Jeze, pri nekem ptujskem trgovcu. V pismu je stalo, naj trgovec izroči blago kočarici. Trgovec, ki jezo dobro pozna, je v dobri veri izročil ženski blaga za 676 Din. Pozneje je doznal, da je bilo pismo potvorjeno in da je kočarica blago razprodala na trgu. Kočarica je na sličen način izvabila od neke ženske znesek 450 Din, češ, da mora plačati neko takso. Poizkusila je srečo še pri dveh trgovcih, kjer je naročila tkanin za 3570 Din. Po blago pa menda iz previdnosti ni prišla, ker je medtem že bila ovađena.

*** Obupano dekle.** Pred božičem si je končala mlado življenje z arsenikom komaj 22letna Liza Janžekovičeva, kočarjeva hči v Polancih, občina Polensak. Podlegla je strupu v teku ene ure. Vzrok samomora ni znan.

*** Obsodba drznih ribniških roparjev in tatov.** Te dni se je vršila pred velikim senatom novomeškega okrožnega sodišča kazenska razprava proti posestnikovim sinovom Štefanu, Pavlu in Francu Bojcu, ki so že od pomladi v ribniški okolici strahovali prebivalstvo z drznimi zločini. Vsi trije so pristojni v Dolenjo vas. Orožniki so obtožence že večkrat osumili in jih prijavili sodišču, vendar pa so se njihove navedbe izkazale kot nezadostne. Ker pa so obtoženci postajali vedno predrznejši, so se naposled sami izdali. Vsi sledovi so vodili v hišo posestnika Bojca v Dolenji vasi. Tam so orožniki izvršili preiskavo ter zares našli celo vrsto predmetov, ukradenih pri raznih vlomih v ribniški dolini. France Bojce je prvi lotil zločinskega posta. Že v avgustu l. 1930. je v Dolenji vasi ukradel Francetu Požaru kolo. V zadnji pomladi pa sta mu začela pomagati še oba brata Pavel in Štefan, ki sta 23. februarja vlomila v Dolenji vasi v hišo Antona Zobeča, kateremu sta ukradla 6800 Din v gotovini in dve hranilni knjižici z vlogama v znesku 43.000 Din. Obe knjižici sta pozneje zavrgla. Meseca julija je vdrl France v hišo Jakoba Mrharja v Dolenji vasi in mu odnesel 1230 Din gotovine. V noči na 23. avgusta sta brata Štefan in France vlomila v Rakitnici v hišo Janeza Grebenca, ki sta mu odnesla nekaj cigaret in denarja. Vrh tega sta izvršila še celo vrsto drugih vlovov in tatvin. Prav tako so vsi trije pričeli izvrševati celo roparske napade. V noči na 11. septembra so v Kotu vdrl v hišo sester Ane Mrharjeve in Marije Lovšinove ter zahtevali od njih denar. Dobili so 600 Din gotovine, tri pare zlatih uhanov, dva zlatnika, en revolver in nekaj jestvin. Pri razpravi so vsi trije obtoženci priznali svoja dejanja. Senat je obsodil Štefana Bojca na tri leta in šest mesecev robije in na izgubo državljskih pravic za dobo petih let, Pavla Bojca na dve leti in en mesec robije in na izgubo državljskih pravic za dobo treh let in Franca Bojca na tri leta in tri mesece robije in na izgubo častnih državljskih pravic za pet let.

*** Ubijalec lastne žene pred sodiščem.** Pred malim senatom novomeškega okrožnega sodišča se je zagovarjal 41letni posestnik Anton Maznik iz Podulca pri Raki. Obtožen je bil, da je ubil svojo ženo Terezijo. Dne 15. oktobra se je Maznik odpravil na pot k notarju v Krško zaradi ločitve zakona. Malo pred njegovim odhodom se je med obema zakoncema vnel prepir. Povod prepiru je bila žena, ki možu ni hotela skuhati zajtrka. Ko je obtoženec ženi povedal, zakaj gre v Krško, mu je odvrnila, naj gre, kamor hoče, samo da se ji več ne prikaže pred oči. Te besede so Maznika tako raztogotile, da je segel po tolkaču in udaril z njim ženo po glavi. Zaradi udarca se je žena pognala proti njemu, toda mož jo je podrl na tla in še dvakrat udaril s kolom po glavi, da je žena trenutek pozneje zaradi strahovitih udarcev, ki so ji zdrobili lobanjo, podlegla poškodbam. Obtoženec je na razpravi neprestano jokal. Priznal je uboj, a dejal je, da mu še zdaj ni jasno, kako je prišlo do žalostnega dogodka. Senat je obsodil obtoženca na eno leto in šest mesecev robije in na izgubo častnih državljskih pravic za dobo treh let.

*** Žalostne posledice fantovskega boja.** Tik pred božičnimi prazniki je okolico Krškega razburil pobj, ki se je odigral v vinskih gorica prijaznega Drenovca. Ugodna nedelja je zvalila v vinski hram posestnika Alojza Dimca iz Senuš in njegove sorodnike. Med njimi je bil tudi 30letni kmečki fant Jožef Janko iz Arta, občina Studenec, s svojima sestrama, ki jih je gospodar Dimc kot mimoidoče povabil v hram na kozarec vina. Kmalu za tem so prišli še senuški fantje, in to Dimčeva sinova Jože in Franc, Lekše Ivan in Škrle Alojzij iz Drenovca. Ko so že bili nekoliko vinjeni, je Lekše pozval Janka pred hram, kar je le-ta v svojo nesrečo tudi storil. Komaj pa je prestopil prag, sta ga Lekše in Dimc pograbila in vrgla na tla. Na tleh ležečega so pričeli nato vsi štirje pošteno pretepati. Janku se je sicer posrečilo dvigniti se in zbežati v vinograd, toda bojeviti fantje so ga dohiteli. Prvi je bil za njim Lekše in ga je tako silno udaril s kolom po glavi, da se je Janko takoj nezavesten zgrudil na zemljo, nato pa so ga še ostali tolkli s koli in bi ga bili gotovo na mestu ubili, da tega niso preprečili drugi ljudje. Hudo poškodovanega Janka so prepeljali v občinsko bolnišnico v Krškem, kjer je na Štefanovo podlegel strašnim ranam. Pobj vse naše ljudstvo ostro obsoja. Napadalci so bili aretirani.

*** Pretep na praznike.** Med božičnimi prazniki so v Podmetniku v Dobrujski občini na Štefanovo popivali v gostilni tamkajšnji fantje. Ko jim je alkohol zadosti zlezal v glavo, se je začela stara pesem. Nastal je prepir, iz prepira pretep z noži. Dva hudo ranjena so morali odpeljati v bolnišnico. Eden od njih je podlegel poškodbam. V Javorju pri Dobrunjah so se bliskali noži pred zadnji torek. V ondotni gostilni so se zbrali domači fantje, med katerimi je bil tudi neki vojak na dopustu. Med fante se je začel vmešavati tudi neki že oženjeni vaščan, ki pa je kmalu odšel z ženo proti domu. Med potjo pa se je naenkrat premislil in se vrnil z odprtim krivcem v gostilno. Začel je mahati okrog sebe in več fantov oklal. Zlasti je poškodoval vojaka, kateremu je razrezal vso obleko in mu prizadejal več ran po telesu. Nato so se vsi fantje spravili nad podivjanega junaka noža in ga pobili po tleh, da je obležal nezavesten. Pri tem so gostilničarju razbili skoraj vso opremo. Ker ni v bližini orožniške postaje, se je pretep vršil nemoteno.

*** Uboj pred sodiščem.** Pred malim kazenskim senatom v Mariboru se je zagovarjal 46letni posestnik Blaž Šumenko iz Zg. Pristave, obtožen, da je na Jožefovo lani s kolom pobil do smrti 19letnega posestnikovega sina Antona Habjanica. Iz obtožnice je razvidno, da so fantje na Jožefovo popivali v Pihlerjevi gostilni v Zg. Pristavi. Domov grede so se stopili in so bili zaradi tega nekateri obsojeni že pred sodiščem v Ptuj. Ko so prišli pred Šumenkovo hišo, so začeli vriskati in izzivati, kar je izvabilo Šumenka iz hiše. Prišel je s kolom in hotel fante razgnati. Zamahnil je

čez plot, zadel pa je Antona Habjanica tako nesrečno, da mu je prebil lobanjo in je ta kmalu nato umrl. Pri razpravi je obtoženec zanikal svojo krivdo. Bil pa je obsojen, ker so pričje izpovedale zelo obtežljivo, na štiri leta težke ječe in povračilo pogrebnih stroškov. Šumenko se je proti kazni pritožil.

*** Smrtna posledica pretepa.** Na Štefanovo je bil v Prepolah ob priliki fantovskega pretepa nevarno ranjen 26letni posestnikov sin Jože Pesek, ki so mu fantje z nožem prerežali trebuh in čreva. Kljub vestni zdravniški pomoči v mariborski bolnišnici fantu ni bilo več pomoči in je umrl.

*** Napad na fašističnega veljaka v Renčah pri Gorici.** V Renčah je bil na novega leta dan v prvih jutrnjih urah izvršen napad na tajnika tamkajšnje krajevene dopolavoristične organizacije Stefanija. Dopolavoro v Renčah je priredil za Silvestrovo zabavo in Stefani, ki se je zjutraj vračal domov v družbi svojih treh sinov in služkinje, je vzel s seboj ves izkupiček-prireditve v znesku 650 lir. Blizu njegovega stanovanja jih je iznenadil neznanec, ki se je postavil pred Stefanija, naperil proti njemu karabinko ter ga pozval, naj se ustavi. Stefani se je skušal umakniti, toda tedaj je napadalec že sprožil puško. Strel je zadel Stefanija v desno koleno. Njegovi sinovi in služkinja so se med tem razbežali. Šele čez nekaj ur so ranjenca odpeljali na dom. O dogodku so obvestili tudi karabinjerje. Vodstvo preiskave je prevzel sam goriški kvestor Modeste. Več oddelkov karabinjerjev in policijskih agentov iz Gorice je izvršilo v vasi celo vrsto hišnih preiskav. Aretiranih je bilo več ljudi.

*** Velik vlom pri belem dnevu.** V torek je bil izvršen v Mariboru velik vlom. Ko je gostilničarka Minka Koštomajeva v Prečni ulici po kosilu zaklenila svoje stanovanje v prvem nadstropju in odšla v pritične lokale, je neznan vlomilec s ponarejenimi ključi odprl stanovanje, prebrskal vse predale in iztaknil 9000 Din, ki jih je gostilničarka shranila v spalnici. Z obilnim plenom je izginil brez sledu. Ko je stopila Koštomajeva okrog pol 16. v svoje stanovanje, je takoj opazila, kaj se je zgodilo, in je nemudno obvestila predstojništvo mestne policije. Upati je, da bo drzni vlomilec kmalu v rokah pravice.

*** Trije mladi vlomilci.** Te dni je bilo v zgodnjih jutrnjih urah vlomljeno v skladišče tovarne gorčice «Eta» na Šutni v Kamniku. Vlomilci so strli šipo pri oknu ter je eden zlezal v skladišče in podajal zunaj stoječemu tovarišu za prodajo pripravljene doze marelične marmelade. Orožniki so ugotovili, da so tatvino izvršili otroci, kar so pričali sledovi čevljev pod oknom. Istočasno sta bili orožnikom naznanjeni še dve manjši tatvini, ki sta ju izvršila dva mlada prosilca. Orožniki so se takoj na kolesih podali na zasledovanje in res v Podgorju prijeli dva fantiča, ki sta jo s polnima nahrbtnikoma naglo ubirala skozi vas. Že po kratkem zaslišavanju so ugotovili, da so dobili v roke dva nepoboljšljiva mlada tatiča brata. Doma sta v neki vasi blizu Ježice pri Ljubljani, pristojna pa v Podgorje pri Kamniku. Ivan ima komaj 13 let in je bil že dve leti v poboljševalnici, Štefan pa je izpolnil 11. leto. Oba sta se kljub svojim mladim letom že večkrat morala zagovarjati zaradi tatvine. Nedavno sta pobegnila zdoma z namenom, da gresta v Kamnik krast. Na poti sta srečala znanca, nekega 17letnega Ivana, ki je tudi blizu Ljubljane doma. Ta je bil takoj pripravljen, da gre z njima, in tako jo je trojica mladih nepridpravov že v zgodnjih jutrnjih urah primahala v Kamnik. Najprej je izvršila vlom v skladišče tovarne «Eta». Ko so ukradeno blago dobro skrili, so pričeli beračiti po mestu. V Maistrovi ulici so prišli v neko hišo. Mlada brata sta nadlegovala gospodinjino in ji tožila svojo nesrečno usodo, starejši tovariš pa je smuknil v odprto klet in si prilastil dva nahrbtnika, tri kozarce marmelade in celo zbirko raznega orodja. Kmalu nato se je tatinska trojica oglasila na Šutni, kjer je ukradla 18 kg jabolk. Ko so mislili, da so si že dovolj nabrali, je starejši razdelil plen; brata sta dobila nahrbtnike in vse predmete, ki so jih pobrali v Maistrovi ulici, sam

pa je obdržal marmelado in jabolka. Po tako nepravični razdelitvi se je njihova pot ločila: brata sta šla po cesti proti Podgorju, kjer sta padla v roke orožnikom, tretji in glavni krivec pa jo je mahnil nabrž proti Domžalam. Oba brata so orožniki napotili proti domu, vendar sta se nabrž na potu še, kje zadržala in se vežbala v svoji obrti. Vrnila sta se domov šele čez tri dni in prinesla 10 kg fižola in za 30 Din drobiža. Doma so obupani in ne vedo, kaj bi počeli z mladima zlikovcema, ki sta nepoboljšljiva in ne mislita na drugo kakor na tatvino.

* **Glavobol** je večinoma nervozna bolezen. Če hočemo, da se ne ponovi, moramo predvsem ojačati in pomiriti živce. V to svrhu hvalijo čez 35 let staro domače sredstvo — Fellerjev Elsafluid. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti pošilja 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici za 58 Din franko lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsa-trg 360, savska banovina.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

SHODI JRKD V ŠMARSKEM SREZU

Šmarje pri Jelšah, januarja.

V četrtek 29. decembra se je v Rogaški Slatini vršila seja tamošnjega odbora JRKD, katere so se udeležili skoro vsi župani velike svetokriške župnije, župan zdravilišča, zastopniki zdravilišča, narodni poslanec g. Spindler in drugi. Sejo je vodil predsednik g. dr. Kolterer. Po poročilu g. narodnega poslanca o političnih in gospodarskih zadevah se je določil zimski program dela. Obširno se je razpravljalo o perečih cestno-gradbenih zadevah ter so bili storjeni sklepi za nadaljnji postopek.

Popoldne istega dne se je vršil v Donački gori sestanek v šoli, ki pa se je razvil nepričakovano v velik shod občanov in občank. Poročal je narodni poslanec gosp. Spindler zlasti o davčnih zadevah, o vprašanju agrarne reforme, o kmečki zaščiti in drugem ter dajal tudi razna pojasnila na vprašanja zborovalcev. Zborovanje je vodil župan g. Cajzek.

Za nedeljo 15. t. m. namerava sklicati g. narodni poslanec veliko sresko posvetovanje v Šmarje v zadevah nove razdelitve občin, združne samopomočne organizacije in agrarne reforme.

V tednu od 8. do 14. t. m. bo imel g. narodni poslanec večje število shodov po srezu.

PREKMURSKI GLASNIK

LETOŠNJI ZASLUŽEK PREKMURSKIH TEŽAKOV.

Murska Sobota, januarja.

Na Goriškem, severno od Murske Sobotice, je domovina prekmurskih težakov. Pečarjci, Gornja Lendava, Trdkova, Petrovec, Prosenjakovec, Pertoča in še mnoge druge vasi najdemo vedno v dolgem seznamu izseljencev iz Prekmurja. Od marca tja do novembra je tiho v teh naselbinah, ker odide toliko fantov in deklet pa tudi mož in žena v svet, da prislужijo kruh za sebe in družino.

Kljub vsesplošnim gospodarskim težavam je tudi letos našlo precejšnje število prekmurskih težakov delo in zaslužek v tujini. Prekmurski težak si je namreč s svojo sposobnostjo in marljivostjo pridobil velik sloves in številni primeri, da jih gospodarji v Nemčiji, Franciji in Avstriji, pri katerih so delali prejšnja leta, spet kličejo nazaj. V novembru so se začele vračati domov prve skupine sezonskih delavcev iz Nemčije, Avstrije in Francije in iz naših južnih pokrajin. Vsi težaki pa se še niso vrnili in se še vedno vračajo v manjših skupinah.

Račun kaže letos precejšen padec zaslužka. Težaki, ki so delali v tujini, pa so zadovoljni tudi z manjšim zaslužkom, ker v polni meri upoštevajo hude razmere. Prej kedaj se je našlo vedno

delo tudi doma, če ne za denar, pa vsaj za hrano. Letos pa zaradi slabe letine tega ni bilo več in tudi ponudbe in možnosti zaslužka v tujini so se zelo zmanjšale.

Kakor vedno so se tudi letos težaki vrnili najzadovoljnejši iz Francije, ker so tam največ zaslužili. V Franciji je bilo letos okrog 1600 delavcev in delavk, med njimi pa prav za prav le okrog 600 pravih sezonskih delavcev, ki gredo na tuje le za nekaj mesecev. Vsi drugi so ostali tam tudi preko sezone. Povprečni delavski sezonski zaslužek znaša v našem denarju okrog 4000 do 5000 Din. Od francoskih delodajalcev doslej še ni bilo slišati pritožb o prekmurskih težakih, pač pa dosti hvale in tudi delavci sami mnogo hvalijo svoje začasne francoske gospodarje. V Franciji se še vedno nahaja skupno okrog 2500 delavcev in delavk iz Prekmurja.

Drugače pa je v Nemčiji. Kontingent sezonskih delavcev se krči od leta do leta. Lani je šlo tja okrog 1000, letos pa komaj okrog 500 delavcev. Tudi zaslužek se je zmanjšal za okrog 30 odstotkov. V Nemčiji so sezonski delavci plačani na uro in so dobivali moški po 50, ženske pa po 15 do 16 pfenigov. Delali so po 10 ur in je tako znašal povprečni zaslužek 250 do 350 mark. Upi za prihodnje leto v Nemčiji so še slabši.

Kakor vsako leto, je tudi letos odšlo okrog 3600 delavcev in delavk v Slavonijo, Bačko in Baranjo. Tam je bil zaslužek najslabši. V šestih do sedmih mesecih so zaslužili le po 1800 Din, ker so bili plačani dnevno po 9 do 11 Din, za akordno delo pa po 18 do 20 Din. Okrog 200 delavcev je našlo delo tudi v Avstriji v okolici Lipnice in Gradca. Težaki so odhajali tja posamezno in ne v skupinah. Sezonski zaslužek je znašal od 2500 do 3000 Din.

Celotni zaslužek prekmurskih težakov se deli takole: V Franciji se je zaslužilo okrog tri in pol, v Nemčiji dva in pol, v domači državi nad šest, v Avstriji pa pol milijona, skupaj okrog 13 milijonov dinarjev. 13 milijonov so prinesli domov prekmurski težaki in če bi v enem letu izostala ta vsota, ne bi bilo samo preko deset tisoč ljudi izročenih največji bedi in lakoti, temveč bi se to poznalo zelo usodno v življenju vsega Prekmurja.

Iz Budincev nam pišejo: Draga «Domovina», naš kraj leži čisto na severu Prekmurja in vse naše lepe domovine. Tu prebiva pošten in veren rod panonskih Slovencev. Tudi mi čutimo gospo krizo. «Domovina», ti si tudi pri nas zelo priljubljena. Razširila si se med nami, ker si dober list. Takega časopisa v Prekmurju nimamo. V imenu vsega obmejnega prebivalstva ti želimo srečno novo leto in mnogo uspehov v letu 1933. — Tukajšnja šola je 6. decembra ob priliki proslave dvajsetletnice obstoja šole priredila prav lepo uspelo božičnico z igro, božičnimi slikami, deklamacijami in petjem. Šolski prostor je bil poln gledalcev do zadnjega kotička. Igra, božične slike in deklamacije otrok so bile skrbno pripravljene. Božiček je ob tej priliki obdaroval 23 siromašnih otrok s kosi perila, a vse ostale otroke s šolskimi potrebščinami. Vse to se je nabavilo iz poslanih darov in iz podpore, ki jo je banska uprava podelila naši šoli. V imenu obmejnega prebivalstva prav iskrena hvala vsem darovalcem, v prvi vrsti pa kraljevski banski upravi. Iskrena hvala tudi obema gospodoma Tilu Janezu in Štefanu, ki sta šolskemu upravitelju pomagala tako lepo okrasiti šolski oder.

Iz Velikih Dolencev nam pišejo: Šolsko upraviteljstvo je priredilo siromašnim otrokom tukajšnje šole za novo leto božičnico. Ob tej priliki je bilo obdarovanih 19 otrok delno z oblekami, delno z blagom, 25 otrok pa s šolskimi potrebščinami. Pri božičnici so otroci predvajali igrice «Bedak Pavlek». Manjkalo seveda ni božičnega drevesa in jaslje. V šoli se je zbralo toliko ljudi, da ni bilo v sobi za vse prostora. Igra je ugajala ljudstvu tako, da se na dan Treh kraljev ponovi. Vsem darovalcem, ki so pripomogli do lepega uspeha božičnice, iskrena hvala!

Žrtve pretepev. V zadnjem času so nesreče v bližnji okolici Murske Sobotice kaj pogostejše in je dotok različnih ponesrečencev v bolnišnico precejšen. Dosti številne so žrtve raznih junakov in nožem. Tako so v bolnišnico pripeljali delavca Bokana iz Otovcev. Fantje so se zbrali na dan sv. Janeza v Kerečevi gostilni. Beseda je dala besedo in hlapec Hajdinjak je med splošnim prerinjanjem zasadi nož v lice Bokanu. Takojšnja zdravniška pomoč je bila nujno potrebna. Žrtev alkohola je postal tudi kovač Nemec Franc iz Dankovcev. Pred dnevi se je že proti jutru vrnil njegov sin Janez precej vinjen domov. Seveda to očetu ni bilo prav in začelo se je prerekanje. Ko je med drugimi omenil oče sinu, naj se rajši napoti na delo, je sin pograbil stol in začel udrihati po glavi nesrečnega očeta. Šele, ko je oče obležal, se je sin spametoval. Tudi z one strani Mure so pripeljali žrtve pretepev. Posebno občutljivo je ranjen Halobrec Stefan iz Ključarovcev, kateremu je neki hlapec razmesaril lice in glavo. Smolkovič Ignacij iz Bunčanov pa se je v spanju ob peči obžgal na desni strani telesa.

NAŠI NA TUJEM

Ameriški Slovenec je zapustil baje milijon dolarjev. V Waterburyju v Zedinjenih državah je lani 1. oktobra umrl v bolnišnici neki Fran Gorše, ki ga je vsa soseska poznala kot samotarja. Stanoval je v tesni in siromašni podstrešni sobici. Sosedje so vedeli, da je bil Gorše nekoč bogat, mislili so pa, da je vse svoje premoženje izgubil pri raznih spekulacijah. Ko je resneje obolel, so ga prepeljali v bolnišnico, kjer je umrl. Po njegovi smrti je prišlo na dan razburljivo odkritje: čudni samotar je zapustil 1.043.686 dolarjev premoženja, od tega 400.000 dolarjev v gotovini, vse drugo pa v vrednostnih papirjih. Pokojnik je bil Slovenec, in sicer sin Janeza Goršeta, o katerem je svoj čas Jakob Zupančič v «Ameriškem družinskem koledarju» poročal, da je bil prvi slovenski milijonar v Ameriki. Janez Gorše je prišel v Ameriko iz Bele Krajine. Kupčeval je z zemljišči ter si pridobil milijonsko premoženje. V prvih letih razvoja Chicaga je bil baje lastnik zemljišč, kjer je danes središče trgovinskega sveta. L. 1840 se je oženil v Chicagu z neko napol Indijanko ter imel v zakonu štiri sinove, od katerih sta dva že v rani mladosti umrla. L. 1891. je v Chicagu umrl kot večkratni milijonar. Ali je sedaj umrl Fran Gorše res njegov sin, bo šele ugotovila preiskava. Dedič tega ogromnega premoženja bo najbrž njegov brat Artur Gorše, ki živi v New Yorku.

Ameriške novice. V Clevelandu je postal žrtev avtomobilske nesreče trgovec Janez Špeh. Peljal se je z avtomobilom svojega brata Franca, ki je bil prejšnji dan birmanski boter njegovim otrokom, v Collinwood. Zaradi napake se je moral med vožnjo ustaviti in Špeh je poklical nekega mehanika, da bi mu avto popravil. Med popraviljanjem je stal Špeh poleg avtomobila, nesreča je pa hotela, da je mimo privozil z veliko naglico drug avtomobilist, ki je podrl Špeha in ga do smrti povozil. Družino pokojnega Špeha je lani vse leto zasledovala nesreča. Pomladi je umrla žena in mati, poleti je v jezeru utonil sin in zdaj je družini smrt ugrabila tudi očeta. Pet otrok je ostalo tako v enem letu brez staršev. — Kraj Forest City je bil pretekli mesec pozorišče dveh avtomobilskih nesreč. Ko je šel 59letni France Bučar v bližnjo naselbino Brondale na delo, ga je med petjo podrl neki avtomobilist in ga povozil. Med prevozom je Bučar podlegel poškodbam. Zapustil je ženo in 13letnega sinčka, ki sta brez sredstev. Avtomobilist, ki ga je povozil, je bil ubog farmer, ki ne more dati vdovi odškodnine. — Druga žrtev avtomobilske nesreče je pa postal Pavel Turk. Zaposlen je bil pri gradnji nove ceste pri Forest Cityju. Vsako jutro se je z avtomobilom vozil na delo. Ko je nekega jutra hotel stopiti z voza, je šofer prenežno pogledal in Pavle je padel pod kolesa, ki so mu dvakrat zlomila nogo.

Dobil je pa tudi hude notranje poškodbe. Žalostno pri nesreči je, da ima Turk bolno ženo in sedem nedoraslih otrok. — V Chicagu se je pripetila ne navadna avtomobilska nesreča, pri kateri sta bili poškodovani sestra Stela in Katarina Oblakova in neki Janez Janiga. Neznani farmer se je z avtomobilom zaletel v hišo, iz katere so baš prihajali. Farmer se je ubil. — V Chicagu je po daljši bolezni umrla znana rojkinja Ana Kosmačeva. Pokojna je bila doma iz Seč nad Škofjo Loko in je zapustila hčerko in sina. — V kraju Reitzu je umrl 64letni Ferdinand Ojstršek, doma iz Št. Ruperta pri Celju. — V Elyju je preminil Leopold Majerle, star 52 let, doma iz Vojne vasi pri Črnomlju. Zapustil je ženo, dva sina in štiri hčerke. — V Aurori so pokopali 13letnega Jan. Kranjca, ki je postal žrtev prometne nesreče. Njegov bratec, ki so ga prepeljali v bolnišnico, bo okrevail. — V Ottawu je po dolgi in mučni bolezni umrl Miha Škoflanc. Pokojnik je bival v Ameriki 20 let, doma je bil iz Malence pri Čatežu na Dolénjskem. Zupustil je ženo, dva sinčka in hčerko. — V Detroitu je umrla Ana Peruškova, rojena Novak. Pokojnica je bila stara 67 let, rodila se je v Malem Korinu pri Krki na Dolénjskem. V Ameriki je bivala 36 let. Za njo žaluje mož in več otrok.

Iz Herne-Börniga (Nemčija) nam pišejo: Naše Jugoslovensko podporno društvo je imelo lepo božično obdarovanje malčkov, a tudi drugi smo bili obdarovani, tako da smo bili vsi zadovoljni. Naše predsedstvo je dobro gospodarilo. Društvo šteje nad 20 članov, ki smo zavedni Jugoslaveni in nismo pozabili svoje domovine. Čeprav živimo v hudih časih in smo vsi brezposelni, vendar nismo zatajili svojega rodu. Tu je poizkušal ustanoviti avstrijsko Interessengemeinschaft neki možak iz Mengede, toda mi se ne ukлонimo. Judeži Iškarijoti ne maramo postati. — Poročil se je 2. decembra tajnik našega društva g. Jožef Kužnik z gđ. Olgo Pecovo. Društvo mu je naklonilo lepo darilo. G. Kužnik je vnet delavec na društvenem poprišču in je ustanovitelj petih jugoslovenskih društev. Obenem je učitelj na šolskih tečajih v Gerthi. Obilo sreče! — Srečno novo leto želimo vsem čitateljem in čitateljicam v domovini in na tujem: Blaž in Adolf Pec (Kornjice), Jožef Kužnik (Mirna peč na Dolénjskem), Jožef Golc (Šmarje pri Jelšah), Anton Legvart (Celje), Ivan in Friderik Šumej (Blanca), Miha Kolar (Loče), Franc Zafran (Kalobje), Franc Avbelj (Moravče), Franc Kučer (Sv. Jurij ob Taboru), Jurče Bevc (Pilštani), Anton Ocvirk (Kalobje), Ivan Zibret (Zagorje), Blaž Kohne (Loče), Julij Wolf (Kočevje), Janez Marela (Trbovlje), Dominik Kavšek (Sv. Križ), Anton in Franc Kaša (Celje).

Iz Selm-Beifanga (Nemčija) nam pišejo: Selm-Beifang je ena najsiromašnejših občin v Westfaliji. Tu nas stanuje 6000 družin, od katerih ima zaslužek samo 150. Tukajšnje podjetje je že leta 1926. ustavilo delo in so šli mnogi delavci s trebuhom za kruhom. Tu nas je tudi precej Jugoslovenov, ki živimo od pokojnine in od Wohlfahrt. Pokojnina je majhna in od Wohlfahrt dobi oženjen mož 48 mark na mesec. Od tega plača za stanovanje 24 mark in mu ostane še 24 mark za hrano, obleko, obuvanje in svetlobo. Mladim ljudem pa se še slabše godi, ker dobijo komaj po 12 do 16 mark na mesec in morajo za ta majhen denar delati na teden po štiri dni, tako da več obleke raztrgajo, kakor podpore dobijo. Prosimo spričo našega siromaštva pristojna mesta v Jugoslaviji, da nam dovolijo potne liste brezplačno. Mnogo jih je, ki ne morejo plačati potnih listov, zaradi česar hoče občina te ljudi izgnati v domovino. V Selmu jih je bilo nekaj rojakov, ki niso hoteli poznati svoje domovine Jugoslavije. Imeli smo zato dve društvi, a dne 28. decembra sta se obe društvi združili v eno. Dragi slovenski rojaki v Nemčiji, storite tudi drugod tako! Vsi Slovenci v naša društva in v našo zvezo, ki jo vodi naš g. Bolha v Essenu-Stoppenbergu. V odbor so bili izvoljeni: prvi predsednik Franc Anžlovar (Litija), drugi predsednik Anton Hostnik (Novo mesto), prvi tajnik Alojzij Judec (Litija), drugi tajnik Ignac Oražen (Kamnik).

prvi blagajnik Rudolf Čamar (Celje), drugi blagajnik Konrad Kmetič (Maribor). Vsem čitateljem «Domovine» srečno novo leto!

Iz Tionvillea (Francija) nam pišejo: «Slovensko delavsko društvo v Aumetzu vabi na prireditve, ki se bo vršila na božič.» Tako sem čital na vabilu, ki sem ga prejel pred božičem. Odločil sem se, pa sem šel pogledat tja, kaj tam delajo naši, saj sem bil pred več leti tam zaposlen. V Aumetzu je že precej stara slovenska kolonija v Franciji. Ko sem stopil v Aumetzu iz vlaka, sem zvedel, da imajo Slovenci svojo službo božjo. Hitro sem stopil v cerkev, pa sem kar ostrmel, ko sem zaslišal prelepo našo slovensko božično pesem. Zasolžile so se mi oči, ko sem po več kakor desetih letih zopet enkrat poslušal našo milo petje. Zbor je pel vse skladbe tako dovršeno, da sem za trenutek mislil, da sem v kakem večjem kraju doma na Slovenskem. Nato sem šel obiskat starega znanca, s katerim sva se razgovorila o raznih rečeh, zlasti o tem, kako žive naši v Aumetzu. Kriza je tudi tu kakor povsod v Franciji. Zaslužijo toliko, da se živi. Edino dobro je, da naši Slovenci radi obdelujejo zemljo; ki se tam lahko dobi. So nekateri rojaki pravi kmetje; ki redijo po tri do štiri prašče, pridelujejo krompir in se bavijo z rejo zajcev, tako da ni sile. Popoldne sem šel gledat igro «Za srečo v nesrečo». Igra, ki kaže, kako naša kri gine v tujini, je bila podana izvrstno. Mislim, da ni ostalo nobeno oko suho pri raznih pretresljivih prizorih. Igralci so rešili svoje vloge nepričakovano dobro. Mnogo zaslug gre tudi bivšemu društvenemu načelniku g. Pišlarju, ki je igro vodil in jo prav dobro naštudiral. Društveni pevski zbor je lepo nastopil s petimi lepimi skladbami pod vodstvom agilnega pevovodje g. Biščaka, ki požrtvovalno vodi zbor skoro tri leta. Naposled je stopil na oder društveni načelnik g. Pernel in se zahvalil za udeležbo. Letošnjih božičnih praznikov in te prireditve ne pozabim nikdar. Bilo je res lepo v Aumetzu. Le tako naprej! Srečno novo leto želim vsem čitateljem «Domovine». — J. Č.

Iz Kirklanda (Kanada) nam pišejo: Tu živijo Slovenci smo zaposleni največ v zlatih rudnikih. Razmere so slabe in srečen je tisti, ki ima delo. Dosti je naših rojakov, ki nikakor ne morejo dobiti dela. Srečno novo leto želimo vsem svojcem: Jože in Janez Kordiš, Ivan in Anton Lavrič, Rudolf Bambiš in Franc Otoničar (Loški potok), Franc Međen, Matija Otoničar, Franc Krajc, Andrej Kebe in Anton Obreza (Cerknica), Anton Prevec (Iga vas), Franc Šparemblek (Dolenja vas pri Ribnici).

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Pomarančne palčice. Vmesi na deski v testo 14 dek moke, 9 dek sirovega masla, 8 dek olupljenih zmletih mandeljnov ali orehov, sok in lupinico od pol limone in oritano kožo dveh pomaranč. Iz umesnega testa napravi dolg tenek svaljk, ga razreži in oblikuj z roko tenke, 10 cm dolge palčice. Palčice zloži na pekačo, pomazano z voskom, in jih hitro speci. Pečene in hladne prevleci s pomarančnim ledom. Pomarančni led: pol kile sladkorja, sok dveh pomaranč in dve žlici ruma mešaj četrt ure, da se zgosti, nato pa prevleci palčice. Led na palčicah potem na zraku osuši.

Rezanci z ledvicami. Skuhaj četrt kile rezancev v slanem krópu. Kuhane odcedi in jih polij z mrzlo vodo. Odcejene rezance stresi na razbeljeno mast, premešaj jih in naribaj nanje malo bohinskega sira. Pol kile ledvic zreži in jih na masti z malo čebule dobro prepraži. Kozo dobro namaži in naloži vanjo polovico rezancev, potem pripravljene ledvice, čez ledvice pa drugo polovico rezancev; vrhu rezancev polij nekaj žlič kisle smetane, po smetani pa še dve žlici razpuščenega sirovega masla ali masti. Postavi za

pol ure v pečico, da se speče. Daš za večerjo s solato na mizo.

Krompirjev zvitek. Umesi testo kakor za jabolčni zvitek, ga razvleci in nadevaj s krompirjem, in sicer: Kilo krompirja skuhaj že dan prej. Testo pomaži dobro z mastjo, potresi še z drobtinami, ki si jih pa na masti zrumenila, nato zribaj na strgalniku krompir po testu tako, da je povsod enako nadevan; posuj še malo s sladkorjem, potresi pest zmletih orehov, pest rozin, malo cimeta in soli. Poškropi po krompirju še nekoliko raztopljene masti in zvij skupaj. Zvitek položi v pomazano pekačo, ga pomaži še po vrhu in dobro speci.

Čokoladna torta. Mešaj v skledi 10 dek sirovega masla, 10 dek sladkorja in tri rumenjake, da naraste. Zmehčaj v pečici tri rebra čokolade in jih primešaj k maslu, nato še osem dek moke, noževo konico pecilnega praška, nekoliko soli in sneg treh beljakov. Model dobro namaži, potresi z drobtinami in stresi testo vanj, ga razravnaj in speci. Drugi dan torto razreži na tri dele in jo nadevaj. Nadev: Osminko kile sirovega masla, osminko kile sladkorja in en rumenjak dobro mešaj, primešaj še šest dek zmletih orehov, zavitek vanilijevega sladkorja in dve žlici ruma. Vse skupaj potem dobro mešaj, da se zgosti, nato pa nadevaj torto, jo zloži skupaj in oblij z ledom. Led: Četrt kile sladkorja, sok ene limone in nekaj kapljic vode dobro mešaj, vsaj četrt ure, nato pa zlij na sredino torte; torto obračaj tako, da se bo led po vsej torti lepo razlil. Potem jo postavi na hladno ali na zrak, da se led strdi.

Praktični nasveti

Madeže od sveče spraviš iz baržuna s tem, da narediš iz bombaža (vate) majhne čopke ter jih segreješ. S temi vročimi čopki bombaža drgni — najbolje je, če primeš čopke s škarjami ali pinčeto — v krogu po madežu, da se vosek stopi in ga bombaž upije. To ponavljaj toliko časa, dokler se ves vosek ne stopi. Potem pomoči platneno krpico v bencin in odstrani še zadnje sledove voska.

Dobro netivo. Ostanke orehovih in drugih podobnih lupin, odpadle igle, suhe kožice pomaranč in slično so dokaj priljubljeno netivo. Dobro se dá s tem podkuriti, vendar je nevarno, če teh odpadkov preveč naenkrat naložimo v peč, ker lahko povzročijo eksplozijo (razstrelbo). Zlasti smrekove igle so nevarne, ker je v njih veliko smole. A kadar hočemo zakuriti, nam bodo ti preostanki kaj dobro došli, ker hitro zagorijo.

Kadar podremo božično drevesce, ki je okrašeno z angleskimi laski (to so beli laski, narejeni iz stekla), je treba paziti, da si ne ranimo rok. Ti laski, ki se lomijo in se zapčijo v roke, povzročajo srbečico. Zlasti so nevarni občutljivi koži. Zato opravimo to delo rajši z rokavicami.

Ostanke sveč iz svečnikov najprej odstranimo z ošiljenim lesom, potem pa denemo svečnike na štedilnik, in sicer na papir, kjer se vosek, odnosno stearin, staja in izcedi. Svečnik potem zbrisemo s časopisnim papirjem.

ZANIMIVOSTI

V davnih časih se je potopila v morje ogromna dežela

Mnogi učenjaki trde, da je bila nekoč na prostoru Atlantskega morja kopna zemlja.

Zemlja se je vedno izpreminjala. Njena oblika je bila pred več sto tisoč leti drugačna kakor je danes, saj vemo po površinskem sestavu zemlje, koliko današnjih gorskih verig in prostiranih nižin je v davniini pokrivalo morje. Naša Evropa je bila malone vsa pod morjem. Redki gorski velikani so gledali iz morske gladine. Vode so se postopno odmikale, na njih mesto so stopali orjaški gorski sestavi, ki so jih v morju zgradile neznatne živalce.

Pri vseh teh izpremembah zemskih celin in vodovij ni nobena tolika kakor ta, da je izginila pod vodo kopna površina, ki se je raztezala na prostoru današnjega Atlantskega morja. To zemljo imenujemo Atlantido. Ali je Atlantida sploh kdaj bila? Nekateri učenjaki dvomijo, a drugi trdno verujejo vanjo in prihajajo pred človeštvo s celo kopo dokazov.

Tudi najbolj dvomeči učenjaki ne dvomijo, da so bili Kanarski, Azorski in Kapverdski otoki nekoč vrhovi planin neke zemlje, ki se je potopila v morje. Raziskovanje tal Atlantskega morja je pokazalo, da se na podmorski ravnini, ki se razteza od Britskih otokov vzdolž Afrike proti Južni Ameriki, nadaljujejo na tisoče kilometrov dolge verige planin Atlasa in Kordiljer. Muogi zemljepislovci izjavljajo, da imajo ti gorski grebeni oblike, kakršne niso mogle vzrasti pod morjem. Razen tega imajo v muzeju rudarske šole v Parizu košček lave, ki so jo prinesli iz globine 300 metrov, a ta se je brez dvoma strdila na prostem zraku, a ne pod morjem.

Nekateri učenjaki določajo tudi čas, v katerem se je izvršila ta silna izprememba na zemski površini. Pravijo, da se je moralo to zgoditi po prihodu človeka. Človek je bil torej priča te strašne žalostne, ko se je potopila ogromna atlantska zemlja. O tej nesreči je ostalo nekaj spominov v ustnem izročilu ameriških kakor tudi evropskih in afriških narodov. Vsekakor pa so najbolj zanimivi pisani podatki grškega modrija Platona. Ta piše o nekaki močni vojski iz zapada, ki je pokorila skoro vso Evropo in Azijo, čezakaj takrat se je dalo z lahkoto prekoračiti Atlantsko morje.

Po Platonu je ležal nasproti Herkulovim stolpom (današnji Gibraltar) velik otok. Na tem otoku so stanovali ljudje, ki so bili zelo prosvetljeni. Platon pripoveduje mnoge podrobnosti o njihovi upravi, bogastvu in veličini njihovih mest. Prebivalci Atlantide so bili bojevit, zato se so se vrgli na osvajanje tujih zemelj. Osvojili so si Lidijo prav do Egipta in Evropo do Italije. Njihovo glavno mesto je Platon tako podrobno opisal, da bi se dal napraviti po tem opisu točen načrt. Pa je prividjal strahovit potres, zamajala se je zemlja in vso bogato Atlantido je pogoltnilo morje z vso prosvetljenostjo in vsem bogastvom vred.

Podobne pripovedke dobimo tudi pri nekaterih afriških rodovih, potem pri Inkah v Južni Ameriki, pri prebivalcih Antilov in Guatemale. Ti narodi govore, da je v davnini bila velika zemlja, ki se je z narodi vred potopila.

Prebivalci Atlantide, ki so živeli na mejah svoje velike dežele, niso propadli, marveč so ostali živi in žive danes njih potomci na obalah zapadne Afrike in vzhodne Amerike. Učenjaki so našli mnogo podobnosti med nekaterimi plemenimi teh dveh delov sveta, pa sklepajo po tem na njihov skupni izvor. Drugi dokaz, ki je bolj očividni, je v veliki podobnosti med starimi trdnjavami južnega Maroka in razvalinami iz predzgodovinske Amerike. Tudi so izredne podobnosti med piramidami na obalah reke Nila in med onimi v Mehiki. Isto velja o stolpih, ki so jih našli v Peruju in starem Egiptu in ki so pisani s posebno pisavo (hieroglifi). Tudi imajo oboji podobne legende in bogove. Vse to potrjuje domnevi, da so bili nekdanji narodi starega in novega veka vezani z neko skupno kulturo, ki je živeła na velikem prostoru Atlantide.

Mornarji so odkrili mnogo kilometrov severno od Antilov podmorski gozd, ki je domovina najbolj čudovitega živalskega in rastlinskega sveta. Učenjaki smatrajo gozd za delček Atlantide. Bog ve, ali je skrito v tem gozdu kako staro mesto, ki morebiti pričakuje človeka med svoje zidove! Vsekakor so zemljepislovci našli na tem mestu izklesan kamen, del kipa, in še nekaj drugih predmetov, ki so jih rabili nekoč ljudje za boj in delo. Te najdbe so nekaterim učenjakom najjasnejši dokaz o nekdanji veliki Atlantidi.

Kljub vsem raziskovanjem pa še do danes ni uspelo učenjakom znanstveno pregledati življenja nekdanje potopljene zemlje.

Kake občutke ima človek, kadar umira.

Ali je smrt združena s hudim telesnim trpljenjem in duševnimi mukami, pač menja ne ve nihče točno obrazložiti. V starodavnih časih se ljudje niso bali smrti. Grški modrijan Sokrat je pričakoval, da se sestane onstran groba z učenjaki starega veka in da bo z njimi kramljal. Tudi Platon je upal, da bo videl po smrti vsa čuda prirode. Seneka je napisal: »Duša gre tja, odkoder je bila poslana. Pričakuje večni mir, kjer zagleda po valovih sveta jasno luč.«

V starih časih so poznali ljudje trojna vrata smrti: pljuča, srce in možgane. Kodanjski zdravnik Oskar Bloch deli smrt v možgansko, pljučno, srčno, ledvično in krvno. Kar se tiče možganov, si oglejmo umiranje zaradi možganskih čirov. Po dolgem trpljenju, ki ga pripravi človeku neodstranljivi čir, se bolnik navadno onesvesti in umre, ne da bi se še zavedel. V časih izgubi še poprej razum, tako da je sicer pri zavesti, ne zaveda pa se svojega nevarnega stanja. Pri smrti, ki nastopi, če si človek zlomi hrbtenico in stlači hrbtenični mozeg, ni opazati nikakih bolečin. Če se človek pobije na glavi ali če je ustreljen v glavo, se na mah pogrezne v temo. Lahko se zdrani iz nje, pa ne vé ničesar o bolečinah, ki so spremljale udarec ali ranu. Nekateri ljudje se spomnijo dogodkov pred nesrečo, trenutka nesreče same pa ne. Tako so izpraševali ranjence po neki stávbni nesreči, kaj so čutili v trenutku, ko so bili ranjeni. Eden je slišal ropot, drugi je videl, kako se nagibajo tla, o občutkih v trenutku, ko je bil ranjen, pa ni vedel nihče ničesar povedati. Mirno lahko rečemo, da ranjenci pri takih nesrečah umirajo brez muk.

O strelh v možgane so prvotno domnevali, da čuti ranjenec bolečino, preden preneha delovanje možganov. Raziskovanja so pa pokazala nasprotno. Če torej zadene krogla vojaka v glavo, ne sliši vojak strele, kaj šele, da bi občutil bolečino.

Mnogo gradiva za presojanje zadnjih trenutkov ljudi, ranjenih v možgane ali v hrbtenični mozeg, nam daje opazovanje zločincev, usmrčenih z mečem ali obglavljenih. V starem veku so ljudje verjeli, da odsekana glava še čuti in da lahko celo govori. Med francosko revolucijo, ko so morili ljudi kar v množicah, so celo trdili, da odsekana glava še čuti in misli. Seveda je to izključeno. Zdravnik Mongeot se je domenil z zločincem Lacenairem, ki je čakal usmrtnice. Zločinec mu je obljubil, da bo po usmrtni pogledal z desnim očesom. Odsekali so mu glavo in oči so ostale seveda zaprte. Življenje se konča v trenutku, ko se loči glava od telesa, čeprav telo samo še nekaj časa živi. Aschoff je ugotovil pri usmrčenih ženi utripanje srca še 24 ur po njeni usmrtni.

Človek lahko umre zaradi nenadnega velikega razburjenja zaradi nepričakovane velike radosti ali globoke žalosti, od jeze ali od strahu. Pri vsem tem trpi največ srce. V neki bolnišnici so hoteli operirati 28letnega mladeniča, ki se je pa tako bal operacije, da je prispel v mesto ves izčrpan, preplašen in bled. Med neprestanimi vprašanji je legel na mizo, nekajkrat vdihnil omočni plin, potem pa je umrl. V takih primerih človek ne čuti nobenih posebnih bolečin.

Pri zožitvi sapnika kakršnegakoli izvora lahko začne človeka naenkrat dušiti in če ni pri rokah hitre pomoči, nastopi v nekaj minutah smrt. Prvi trenutki dušečih se ljudi so strašni. Občutek davljenja je namreč združen z občutkom velike smrtné nevarnosti. Bolnik izgubi v dveh ali treh minutah zavest in s tem so njegove muke končane. Človek, ki mu ovira v dihanju narašča, čuti pred smrtjo silne bolečine. Enako gredo v smrt tudi ljudje s tetanom.

Pri vnetju pljuč nastopijo mučni napadi davljenja, toda ko začne bolnik umirati, nastopi onesveščenje, tako da zadnje trenutke pred smrtjo ne čuti nikakih bolečin. Pri jetiki pljuč je znano dobro razpoloženje mnogih bolnikov.

Nekateri bolniki umro kakor v spanju. Onim, ki imajo vročico se navadno blede, drugi so pa pri zavesti in umirajo mirno. Poleg tega so pa primeri, da bolnik naenkrat umre, ne da bi sam ali pa zdravnik to slutil.

Strel skozi srce se ne konča takoj s smrtjo. Srce se napolni s krvjo, ki delno zamaši rano. Ranjencu, ki je bil operiran štiri ure in pol po strelu skozi srce, se je mirno bledlo. Primer smrti kot posledice sunka v srce nam kaže cesarica Elizabeta, ki je imela sicer srce prebodeno, pa vendar ni čutila nobenih bolečin. Tudi smrt, ki nastopi, če poči človeku srce, je lahka.

Vnetje trebušne mrene izpremeni bolnika tako, da umira ob skaljeni zavesti. Počasi napredujoče vnetje trebušne mrene pusti bolnika umirati ob polnem občutku bolečin. Bolnik, ki je imel trebušno mreno predrtu, da so mu izstopila čreva, je bil še dve uri pred smrtjo zelo dobre volje in niti slutil, da se mu bliža konec. Pritoževal se je samo, da slabo vidi. Mnogi taki bolniki se vesele skorajšnjega povratka domov in se ukvarjajo z načrti glede bodočnosti. Bolnik s hudim vnetjem trebušne mrene, ki ga ni bilo mogoče operirati, je izrazil željo, da bi mu vendarle pogledali v trebuh. Zdravnikom se je smilil in na videz so se začeli pripravljati k operaciji, med pripravami je pa bolnik umrl.

Bolniki ki si poškodujejo hrbtenični mozeg ali ki imajo na njem čire, umirajo težko. Najstrašnejše je gledati vojake s prestreljenim hrbteničnim mozgom in otrplim trupom.

V splošnem učenjaki sodijo, da zadnji trenutki pri večini umirajočih niso hudi.

× Velika beda ruskega kmeta. Veliki angleški listi »Times«, »Daily Telegraph« in »Morning Post« so objavili obširne članke o razmerah v Rusiji. Priznavajo sicer brez pridržka, da je industrijsko prizadevanje Rusije obudovanja vredno, na drugi strani pa naglašajo, da grozi ruski kmetu silna nevarnost, ker ga je vlada zelo zanemarila. Ruski kmetje in delavci strdajo; če pa imajo kaj hrane, je neverjetno slaba. »Morning Post« priznava, da je tako zvana pelletka (petletni gospodarski načrt) delno imela uspeh, zato pa je drugod, predvsem v kmetijstvu, njen uspeh popolnoma ničev. Razmere, v katerih žive ruski kmetje, so slabše, kakor si jih moremo misliti kjerkoli na svetu. »Times« poudarja obenem, da je prišlo v srednji in severni Rusiji do mnogoštevilnih spopadov med obubožanimi kmeti in onimi, ki se jim je posrečilo priti do boljše hrane.

× Poziv velikega kneza Cirila ruski rdeči vojski. Veliki knez Ciril, sedanjí poglavar ruske carske rodbine, je izdal ruski rdeči vojski poziv, v katerem pravi med drugim: Narodna zavest se v Rusiji vedno bolj utrjuje. To je znamenje blizajoče se osvoboditve. Vojska in mornarica, ki se sicer še vedno imenujeta rdeči, sta globoko prežeti z narodnim čuvstvom. Zato predstavljata edino rusko silo, ki bi mogla rešiti Rusijo pred komunističnim navalom in razkrojem. Ruski vojaki! Na vas se obračam. Vaša moč je jamstvo za nedotakljivost in varnost ruske države. Vaša dolžnost je, krepiti moč vojske in mornarice, dvigati njunega duha, utrjati disciplino in vztrajno delati za njuno tehnično izboljšanje. Ko boste sporazumno z narodom napravili konec komunističnemu nasilstvu, bo napočila ura preroditve ruske države. Takrat bo vaša dolžnost, braniti domovino pred razkrojem in ohraniti enotnost države in svobodni razvoj narodov, ki žive v njej.

× V Rusiji je pomlad namesto zime. Iz Rusije poročajo, da vlada tam letos neobičajno milo zimsko vreme. Čeprav tam po navadi pritise že sredi decembra občuten mráz, je temu letos drugače. Toploter kaže 4 do 10 stopinj nad ničlo. V Moskvi so začeli brsteti popki.

× Ura, ki kaže tudi dneve. V Ženevi so izdelali letos posebno žepno uro, sestavljeno iz 620 delcev. Neverjetno je, kaj vse ta ura kaže. V prvi vrsti je to žepni budilnik, ki bje ure in četrti ure na štiriglasnem zvončku; če pa pritisnejo na posebno napravo, bje ura tudi minut. Ura kaže tudi datum, mesec in dan v tednu.

PRAVILNO NEGOVANJE LAS

ugotavlja, da se krepi in hrani koža na temenu, da se koreninam in lasišču dovaja nova sveža hrana, odušno da se vzbudi normalno delovanje korenin z medicinsko zanesljivim sredstvom, kakršno je Fellerjeva močna Elsa-pomada za rast las (Taunochina-pomada), ki obenem odpravi prhljaj, preprečuje izpadanje las in prerano osivelost, a ohrani lase mehke in gibke.

Odobren od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje Sp. št. 509 z dne 24. marca 1932.

Iunino pot. Na drugi strani ure kažejo kazalci razliko med pravim in srednjim solnčnim časom. Na uri lahko ugotovimo tudi čas solnčnega vzhoda in zahoda. Pa še mnogo drugih reči nam kaže ta ura. Pri vsem tem pa ta čudovita ura ni velika. Premier urnika znaša komaj 50 milimetrov, cele ure pa okrog 62 milimetrov. Koliko stane, ni povedano, gotovo pa je, da ne bo dostopna navadnemu človeku, saj so jo izdelovali najboljši strokovnjaki in velja za največjo redkost na svetu.

× **Zdravljenje s povečanjem bolečin.** Dunajski zdravnik profesor Steyskal je nedavno predaval o novem zdravljenju, ki je zelo zanimivo navzočnim številnim zdravnikom. Profesor Steyskal uporablja novo sredstvo za zdravljenje bolečin. Namesto pomirjevalnih zdravil vbrizgava v bolne ude snov, ki povzroča bolečine. To protidražilo potolaži naposled vse bolečine. Ta način zdravljenja se je posebno sijajno obnesel pri zdravljenju revmatizma v členkih, ki povzroča bolniku neznosne muke. Po cepljenju so prenehale bolečine in postali členki zopet gibljivi. Nekateri zdravniki so pripomnili predavatelju, da so na podoben način zdravili zdravniki že v srednjem veku. Med sedanjimi ljudskimi zdravili, ki slovi na tem načelu, naj omenimo razbeljeno železo za odprte rane ali koprive in mravlje za revmatizem. Ljudska zdravila torej le niso povsem nesmiselna.

× **Potres v Afriki.** Južnoafriško unijo je na starega leta dan zadela huda potresna katastrofa. Glavni sunek je trajal okrog 100 sekund. Središče potresa je bilo približno 500 km od Johannesburga. Med prebivalstvom je zaradi potresa nastalo veliko razburjenje. Mnogo ljudi prebiva na prostem.

× **75letnica smrti grofa Radeckega.** 5. t. m. poteče 75 let, odkar je umrl grof Radecki (Radezky de Radetz), slavn avstrijski feldmaršal. Radecki je bil brez dvoma eden najboljših vojskovodij, kar jih je imela Avstrija. Udeležil se je neštevilih bitk in vojnih pohodov v službi Habsburžanov in postal zlasti slaven po zmagah pri Custozzi in Novari, kjer je pošteno naklestil Italijane.

× **Število nezaposlencev na svetu se je znižalo.** Iz izvestja Mednarodnega urada za delo je razvidno, da se je število nezaposlencev v teku zadnjih šestih mesecev zmanjšalo za dva milijona. Kakor vemo, se cení število brezposelnih vsega sveta na 26 milijonov. To zmanjšanje, dasi neznatno, zbuja torej nade, da bo počasi nastopil preobrat na bolje.

× **Tudi mravlje se ga rade nažehtajo.** Ameriški profesor Huxley je našel med nekaterimi vrstami mravelj v Južni Ameriki živalskega tihotapca alkohola, ki po svoji zvitosti še prekaša zloglasne tihotapce opojnih pijač v Ameriki. V živalskem kraljestvu tihotapi alkohol hrošček, ki izloča sladke in opojne sok, a ta mravljam izredno tekne. Hrošček, ki je menda edini lastnik naravne kuhinje žganja med živalmi, je zelo navdušen za mravljinčna jajčeca, ki jih pa mravlje skrbno stražijo. Hrošček tihotapec prihaja v mravljišče, kjer se razgovarja z mravljami, ki jim je dolžnost, da varujejo jajčeca. Napoji jih s svojim sladkim opojnim sokom, za plačilo se pa lahko do siteda nažre mravljinčjih jajčec. Mravlje stražarji prodajajo jajčeca za kozarčke. Vsa stroga organizacija mravljinčje države je baže proti temu zlu brez moči, čeprav kaznujejo mravlje zasačene krivce s smrtjo. Čim namreč zalote pijano mravljo, ki je prodala za sladko opojno pijačo zarod, navale nanjo in jo izgrizejo do mrtvega. Če je vse res tako, kakor trdi profesor Huxley, nam ni znano.

Mnogo se greši s tem, ker nekateri vedno menjavajo sredstva za negovanje las, poslužujoč se pri tem najrazličnejših svetov strokovno nenkih ljudi, in na ta način silijo kožo in lasišče, da se protinaravno privajajo vedno novim sredstvom. Zato, pravimo, ostanite pri Fellerjevi Elsa-pomadi, ki jo dobite dva lončka z omotom in poštino vred za 40 Din pri lekarnarju Evgenu V. Fellerju v Stubici Donji, Elsa-trg 360 (savska banovina).

× **Z zlatom napolnjena gos.** Cariniki v Podmoklem blizu Prage so ustavili neko žensko, ki je hotela z gosjo pod pazduho odkorakati v Nemčijo. Gos se je zdela pazniku izredno težka. Odprl jo je in našel v njej razno zlatino. Ženska je morala plačati globbo zaradi poskušene izvoza zlata, dasi je do zadnjega z jekom zatrjevala, da je kupila gos na trgu.

Listn'ca uredništva

Ribja vas. To je odvisno od podjetnika. Najbolje pa stori, ako dopusta ne vzame.

Muljavski. Kakor vidite, ste bili v božični številki od vseh sotrudnikov najbolj zastopani. Uporabili bomo vse, kar se da uporabiti, saj smo z Vašimi prispevki, zlasti kratkimi, prav zadovoljni. Vašo daljšo povest bomo tudi objavili. Honorar po pošti.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V šoli.

Učenka (meščanske šole vpraša porogljivo svojega učitelja): «Gospod profesor, ali je res, da je bil vaš oče pastir?»

Professor: «Res. Zato moram tudi jaz pasti goske...»

Neroda.

Zdravnik: «Ali ste užili škatlico kroglic, ki sem vam jih predpisal?»

Bolnik: «Seveda, gospod doktor, toda nikakega učinka še ne čutim. Najbrž se mi škatla še ni raztopila v želodcu...»

V šoli.

Učitelj: V zadnjih 15 letih je tehnika presenetljivo napredovala. Ali mi lahko navedete primer, ki bomo po njem spoznali, da je to res? No, Mihec.

Mihec: «Mene pred 15 leti tudi še ni bilo na svetu, gospod učitelj.»

Nov jetnik.

Nov gost v jetnišnici se obrne k pazniku: «Povejte mi, kje je izhod za silo, če bi gorelo.»

Izključeno.

Stranka: «Ali bi mogel videti fotografijo neveste, ki ima 300.000 Din dote?»

Ženitovanski posredovalec: «Cim presega dota 100.000 Din, se fotografija neveste sploh ne pokaže...»

Polnovredne in moderne radijske aparate

raznih znamk od Din 1380— navzgor dobite pri trdki

H. SUTTNER - Ljubljana

Tyršova (Dunajska) cesta 1 B.

Ogled in predvajanje brezobvezno. — Ugodni plačilni pogoji. — Zahtevajte brezplačni cenik.

A 366/32—6.

Dražbeni oklic.

Dne 9. februarja 1933. ob 10. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 3

prostovoljna javna dražba

v zapuščino po dne 22. novembra 1932. umrli Holc Katarini, prej vdovi Kramberger, roj. Ferenčič, spadajočih posestev vl. št. 51, k. o. Spodnja Voličina, 81, k. o. Svetinci in 260, k. o. Viterovci.

Dražbene pogoje morejo interesenti vpogledati pri tukajšnjem sodišču med uradnimi urami.

Pravice tabularnih upnikov ostanejo zaradi dražbe neokrnjene.

Okrajno sodišče pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, oddelek I,

dne 29. decembra 1932.

Najnovije dvokolo z motorčkom 1 1/2 K. S. dvokolesa, šivalni stroj, otroški vozički, vozički za igral in posamezni deli najceneje. Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Sanatorium Emona
Ljubljana Komenskega ul. 4.

Oskrbnina: I. razr. Din 100—, II. razr. Din 80—
Zdravnik: Dr. FR. DERGANČ, šef-primarij v. p.

Vsem svojim zvestim odjemalcem želim srečno in veselo Novo leto!

Upam, da mi boste tudi v novem letu izkazovali prav tako zaupanje, kakršno ste mi do sedaj. Upošteval bom hude in resne čase, posebno kmetijskega ljudstva, ter postrezal tudi v bodoče z izredno nizkimi cenami. Zato se Vam kar najbolj priporočam.

IVAN MEDIC

manufakturna trgovina

Novo mesto.

MALI OGLASI

Krojaškega vajenca

sprejem takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Pogoji po dogovoru. Franc Sešek, Medvode 16. 13

Srečno novo leto

želi vsem cenjenim odjemalcem Franc Senčar, trgovina mešanega blaga, nakupovanje vseh poljskih pridelkov in svinjskih kož Mala Nedelja in Ljutomer. 12

Dreblje.

Podpisani preklicujem, kar sem govoril o g. Martinu Zadravcu, trgovcu v Razkrižju, ter izjavljam, da so bile besede, govorjene o njem, neresnične.

10

STEFAN PINTARIČ, posestnik, šafarsko, pošta Štrigova.

Brezobrestno posojilo

za odkup zemljiškoknjižnega dolga, nakup posestva in zidavo hiš podeljuje «Zadruga», Ljubljana, poštini predal 307. — Sprejema zastopnike! 343